

**UNIVERZITA PARDUBICE
FAKULTA ZDRAVOTNICKÝCH STUDIÍ**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2014

Tereza Zapletalová

Univerzita Pardubice
Fakulta zdravotnických studií

Kompetence porodních asistentek a jejich využívání v praxi

Tereza Zapletalová

Bakalářská práce

2014

Univerzita Pardubice
Fakulta zdravotnických studií
Akademický rok: 2011/2012

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Tereza Zapletalová**
Osobní číslo: **Z10346**
Studijní program: **B5349 Porodní asistence**
Studijní obor: **Porodní asistentka**
Název tématu: **Kompetence porodních asistentek a jejich využívání v praxi**
Zadávací katedra: **Katedra porodní asistence a zdravotně sociální práce**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Studium literatury, sběr informací a popis současného stavu řešené problematiky.
2. Stanovení cílů a metodiky práce.
3. Příprava a realizace výzkumného šetření dle stanovené metodiky.
4. Analýza a interpretace získaných dat.
5. Zhodnocení výsledků práce.

Rozsah grafických prací: dle doporučení vedoucího

Rozsah pracovní zprávy: 35 stran

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

1. DOLEŽAL, Antonín. Od babictví k porodnictví. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2001. ISBN 80-246-0277-6.
2. MASTILIAKOVÁ, Dagmar. Úvod do ošetrovatelství: systémový přístup. 1. díl. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2002. ISBN 80-246-0429-9.
3. VRÁNOVÁ, Věra. Historie babictví a současnost porodní asistence. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2007. ISBN 978-80-244-1764-6.
4. Vyhláška č. 55/2011 Sb., O činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků [online].[cit. 2012-12-18]. Dostupné z: http://www.osetrovatelstvi.info/data/55_2011_Sb.pdf
5. Zákon č. 105/2011 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů. [online]. [cit. 2012-12-18] Dostupné na <http://www.profimedeia.cz/news/novela-zakona-c-96-2004/>.

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Helena Petržílková

Katedra porodní asistence a zdravotně sociální práce

Datum zadání bakalářské práce: 1. října 2011

Termín odevzdání bakalářské práce: 9. května 2014

prof. MUDr. Arnošt Pellant, DrSc.
děkan

L.S.

Mgr. Markéta Moravcová
vedoucí katedry

V Pardubicích dne 4. února 2014

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 30. 4. 2014

.....
Tereza Zapletalová

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat všem, co mě podporovali při tvorbě této bakalářské práce. Především bych chtěla poděkovat paní Mgr. Heleně Petržílkové za odborné vedení bakalářské práce, za její trpělivost, cenné rady a připomínky. Dále bych velice ráda poděkovala všem porodním asistentkám, které se podílely na vyplnění dotazníku pro výzkumnou část této práce. V neposlední řadě děkuji také mé rodině a přátelům za jejich podporu a trpělivost během celého studia.

Tereza Zapletalová

ANOTACE

Tato bakalářská práce se zabývá problematikou kompetencí porodních asistentek a jejich využíváním v praxi. Závěrečná práce se skládá ze dvou částí. Teoretická část se zabývá kompetencemi porodních asistentek, legislativou vztahující se k výkonu profese porodní asistentky a historií porodní asistence. Cílem výzkumného šetření bylo zjistit, zda porodní asistentky znají své kompetence a v jakém rozsahu je využívají.

KLÍČOVÁ SLOVA

Porodní asistentky, kompetence, legislativa, historie

TITLE

Competence of midwives and their use in practice

ANNOTATION

This thesis is about the competence of midwives and their use in practice. The final work consists of the two parts. The theoretical part is about the competence of midwives, legislation relating to the profession of midwives and history of midwives. The aim of the research was to establish whether midwives know their competencies and in which extent they use them.

KEYWORDS

Midwives, competence, legislation, history

OBSAH

ÚVOD.....	11
CÍLE PRÁCE.....	12
I TEORETICKÁ ČÁST.....	13
1 Kompetence porodních asistentek.....	13
1.1 Kompetence.....	13
1.2 Porodní asistentka	13
2 Legislativa vztahující se k povolání porodní asistentky v České republice.....	15
2.1 Vyhláška č. 55/2011 Sb.....	15
2.2 Zákon č. 96/2004 Sb.	17
2.2.1 Odborná způsobilost k výkonu profese porodní asistentky.....	18
2.2.2 Celoživotní vzdělávání porodních asistentek	19
2.2.3 Novelizace zákona č. 96/2004 Sb.	19
2.2.4 Osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu	20
2.2.5 Kreditní systém	21
3 Historie porodní asistence	23
3.1 První porodní asistentky.....	23
3.2 Porodní asistence v Čechách.....	24
3.2.1 Vzdělávání porodních asistentek v Pardubicích.....	27
II VÝZKUMNÁ ČÁST	29
4 Výzkumné otázky	29
5 Metodika výzkumu	30
5.1 Zpracování dat.....	30
6 Vyhodnocení výsledků.....	31
7 DISKUZE	53
8 ZÁVĚR.....	56
9 POUŽITÁ LITERATURA	57
10 PŘÍLOHY	60

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Grafické znázornění věku respondentek.....	31
Obrázek 2 Grafické znázornění nejvyššího dosaženého vzdělání respondentek	32
Obrázek 3 Grafické znázornění typů nemocnic, ve kterých pracují respondentky	33
Obrázek 4 Grafické znázornění krajů, ve kterých respondentky pracují	34
Obrázek 5 Grafické znázornění délky praxe respondentek na porodních sálech.....	35
Obrázek 6 Grafické znázornění znalosti vyhlášky, která upravuje kompetence PA.....	36
Obrázek 7 Grafické znázornění frekvence samostatného vedení fyziologického porodu	40
Obrázek 8 Grafické znázornění frekvence provedení epiziotomie	42
Obrázek 9 Grafické znázornění frekvence ošetření porodního poranění	44
Obrázek 10 Grafické znázornění frekvence provádění dirupce vaku blan	46
Obrázek 11 Grafické znázornění frekvence prvního ošetření novorozence.....	49
Obrázek 12 Grafické znázornění názoru respondentek na rozšíření kompetencí na jejich pracovišti ...	51
Obrázek 13 Vzor formuláře písemné žádosti pro vydání osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu.	65

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Znázornění četnosti odpovědí, jaké jsou kompetence porodních asistentek.....	38
Tabulka 2 Znázornění četnosti vnitřního vyšetření u rodiček prováděné porodními asistentkami.....	48
Tabulka 3 Přehled počtu kreditů za jednotlivé formy celoživotního vzdělávání).....	66

SEZNAM ZKRATEK

angl.	anglicky
EU	Evropská unie
FIGO	The International Federation of Gynecology and Obstetrics - Mezinárodní federace gynekologů a porodníků
ICM	International Confederation of Midwives - Mezinárodní konfederace porodních asistentek
ISBN	International Standard Book Number - Mezinárodní standardní číslo knihy
ISSN	International Standard Serial Number - Mezinárodní standardní číslo seriálové publikace
MZČR	Ministerstvo zdravotnictví České republiky
n. l.	našeho letopočtu
PA	porodní asistentka
př. n. l.	před naším letopočtem
r.	rok
Sb.	sbírky
VŠ	vysoká škola
WHO	The World Health Organization - Světová zdravotnická organizace

ÚVOD

Toto téma bakalářské práce jsem si vybrala, protože jsem se chtěla dozvědět, v jakém rozsahu porodní asistentky využívají své kompetence. Jako studentka závěrečného ročníku v oboru porodní asistentka mám mnoho představ, jak budu v budoucnosti pracovat na gynekologicko - porodnických odděleních. Těším se na to, až budu rodičku provázet všemi dobami porodními a její miminko přivedu na svět. Realita je ale bohužel jiná. Během své praxe jsem si všimla, že ne na všech gynekologicko – porodnických odděleních porodní asistentky využívají své kompetence v plném rozsahu.

Proto je cílem této práce zjistit, do jaké míry porodní asistentky své kompetence využívají, a případně z jakých důvodů je nevyžívají. Klíčové pro využívání kompetencí je mimo jiné jejich znalost porodními asistentkami. Pokud své kompetence neznají, nemohou je ani využívat v plném rozsahu. Proto prostřednictvím výzkumného šetření je zjišťována také znalost kompetencí u porodních asistentek. Dále je cílem této práce zjistit, zda na využívání kompetencí porodními asistentkami nemá vliv nemocnice, ve které pracují. Přesněji řečeno typ nemocnice a oblast, ve které se nemocnice nachází. Říká se, že porodní asistentky na Moravě vedou častěji samostatně fyziologické porody, než porodní asistentky v Čechách. Proto je cílem této práce zjistit, zda je toto tvrzení pravdivé.

Výzkumné šetření je zaměřeno pouze na porodní asistentky pracující na porodních sálech, protože zde mohou využívat mnoho kompetencí typických pouze pro jejich profesi. Na porodních sálech mohou využívat také kompetence, které na ostatních gynekologicko – porodnických odděleních využívat nemohou. Je tím myšleno především samostatné vedení fyziologického porodu, dirupce vaku blan a další.

Teoretická část této práce pojednává o legislativě, která se vztahuje k výkonu profese porodní asistentky a o historii porodní asistence.

CÍLE PRÁCE

Hlavní cíl bakalářské práce je:

- Zjistit, do jaké míry využívají porodní asistentky své kompetence na porodních sálech.

Dílčí cíle bakalářské práce jsou:

- Zjistit, v jakém rozsahu znají porodní asistentky své kompetence.
- Zjistit, do jaké míry má vliv na využívání kompetencí porodních asistentek na porodních sálech typ nemocnice či oblast (Čechy/Morava), ve které respondentky pracují.

I TEORETICKÁ ČÁST

1 Kompetence porodních asistentek

Tato kapitola se věnuje vysvětlení pojmů týkajících se kompetencí porodních asistentek.

1.1 Kompetence

Kompetence, neboli též způsobilost vyjadřuje nejčastěji předpoklady, schopnosti, či oprávnění vykonávat nějakou činnost, nebo profesi. Je to soubor požadovaných vlastností, zkušeností a znalostí pro danou činnost či profesi. Být kompetentní, znamená, být v dané oblasti kvalifikovaný a mít nezbytné znalosti pro výkon dané pracovní pozice. Kompetence, jsou určeny vždy určitou právní normou určitého orgánu či organizace (<http://slovník-cizich-slov.abz.cz/>).

Pojem kompetence v ošetrovatelství představuje potřebnou kvalifikaci pro výkon povolání porodní asistentky. V této oblasti jsou definované kompetence jako znalosti, dovednosti a postoje, které umožňují porodním asistentkám a dalším nelékařským zdravotnickým pracovníkům samostatně vykonávat svou činnost a odborně se vzdělávat. Potřebné znalosti a dovednosti lze získat v rámci vzdělávání odborného a specifického obsahu s určitou minimální dobou trvání (Mastiliaková, 2003).

1.2 Porodní asistentka

Porodní asistentkou se může stát osoba, která úspěšně ukončí oficiální vzdělávací program uznávaný v daném státě. V České republice musí úspěšně ukončit studium ve studijním oboru porodní asistentka. Absolvováním vzdělávacího bakalářského programu dosáhne požadované kvalifikace pro získání registrace. Registrace je nutná pro výkon této profese.

Porodní asistentka může své povolání vykonávat ve kterémkoliv zdravotnickém zařízení a též v domácím prostředí. Její práce by měla také zahrnovat přípravu k rodičovství a předporodní přípravu. Porodní asistentka má důležitou úlohu v poradenství a edukaci u žen, v rodinách i komunitách. Porodní asistentka pracuje ve službách a zařízeních primární, sekundární a terciární péče (Mastiliaková, 2003; Štromerová, 2010; Zákon č. 96/2004 Sb.).

Porodní asistentka je plně zodpovědný pracovník. Poskytuje ženám potřebnou zdravotní péči, podporu a rady během těhotenství, porodu a šestinedělí. Pokud vede samostatně fyziologický porod, je za jeho vedení plně zodpovědná. Následně poskytuje péči novorozencům a kojencům. Součástí její péče je též péče o klientky/pacientky na oddělení gynekologie. Dále se podílí ve spolupráci s lékařem na preventivní, léčebné, diagnostické, rehabilitační, neodkladné nebo dispenzární péči (Mastiliaková, 2003; Štomerová, 2010; Zákon č. 96/2004 Sb.).

Definice porodní asistentky byla vytvořena v roce 1972 Mezinárodní konfederací porodních asistentek (ICM – angl. International Confederation of Midwives), Světovou zdravotnickou konfederací (WHO – angl. The World Health Organization) a Mezinárodní federací gynekologů a porodníků (FIGO – angl. The International Federation of Gynecology and Obstetrics). Dokument definující profesi porodní asistentky se jmenuje Definition of Midwife. Poprvé byl upraven v roce 1990 a podruhé byl upraven na kongresu Mezinárodní konfederace porodních asistentek dne 19. 7. 2005 (Štomerová, 2010).

2 Legislativa vztahující se k povolání porodní asistentky v České republice

Tato kapitola je věnována legislativě, která vymezuje kompetence porodních asistentek a také legislativě, která se vztahuje k výkonu profese porodní asistentky.

2.1 Vyhláška č. 55/2011 Sb.

Kompetence porodních asistentek jsou ustanoveny vyhláškou č. 55/2011 Sb. o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků, ze dne 1. března 2011. Tato vyhláška upravuje kompetence zdravotnických pracovníků a i jiných odborných pracovníků. Jsou zde vymezeny kompetence jak pro porodní asistentky, tak i pro všeobecné sestry, zdravotnické záchranáře, ergoterapeuty, nutriční terapeutky, farmaceutické asistenty a pro mnoho dalších. V této vyhlášce jsou také vymezeny pojmy jako ošetrovatelská péče, základní ošetrovatelská péče, specializovaná ošetrovatelská péče a vysoce specializovaná ošetrovatelská péče (Vyhláška č. 55/2011 Sb.).

„Pro účely této vyhlášky se rozumí ošetrovatelskou péčí soubor odborných činností zaměřených na udržení, podporu a navrácení zdraví a uspokojování biologických, psychických a sociálních potřeb změněných nebo vzniklých v souvislosti s poruchou zdravotního stavu jednotlivců nebo skupin, nebo v souvislosti s těhotenstvím a porodem, rozvoj, zachování nebo navrácení soběstačnosti; její součástí je také péče o nevyléčitelně nemocné, zmírňování jejich utrpení a zajištění klidného umírání a důstojné smrti.“ (Vyhláška č. 55/2011 Sb., § 2).

Porodní asistentka vykonává běžné činnosti zdravotnického pracovníka s odbornou způsobilostí bez odborného dohledu, bez indikace a v rozsahu své odborné způsobilosti dle § 3 odstavce 1 vyhlášky Ministerstva zdravotnictví České republiky (dále MZČR) č. 55/2011 Sb. Porodní asistentka poskytuje především zdravotní péči v souladu s právními předpisy a standardy, podílí se na tvorbě standardů, vede zdravotnickou dokumentaci a mnoho dalších. Dále porodní asistentka poskytuje specializovanou ošetrovatelskou péči těhotné a rodící ženě, a ženě do šestého týdne po porodu. Zejména může vykonávat tyto činnosti:

- Porodní asistentka může poskytovat informace o životosprávě v těhotenství a během kojení.

- Porodní asistentka může poskytovat informace ohledně přípravy na porod, ošetření novorozence a o antikoncepci.
- Porodní asistentka může poskytovat informace a pomoc v sociálně - právní oblasti, případně může zajistit její zprostředkování.
- Porodní asistentka může navštěvovat těhotnou ženu, ženu po porodu do šestého týdne a ženu gynekologicky nemocnou v její domácnosti, a sledovat její zdravotní stav.
- Porodní asistentka může edukovat ženu v péči o novorozence a o podpoře kojení, a měla by předcházet jakýmkoliv komplikacím.
- Porodní asistentka může diagnostikovat těhotenství, může ženu s fyziologickým těhotenstvím sledovat a měla by poskytovat těhotné ženě dostatek informací o prevenci komplikací. V okamžiku, kdy porodní asistentka zjistí jakákoliv rizika, musí předat ženu do péče lékaři se specializovanou způsobilostí v oboru gynekologie a porodnictví.
- Porodní asistentka může předepisovat, doporučovat či sama provádět vyšetření nezbytná při sledování fyziologického těhotenství.
- Porodní asistentka může pomocí všech vhodných klinických a technických prostředků sledovat stav plodu v děloze a musí u matky, plodu a novorozence rozpoznávat příznaky patologií. Při výskytu patologií, které vyžadují zásah lékaře, by měla lékaři asistovat. V případě nepřítomnosti lékaře musí provádět nezbytně nutná opatření.
- Porodní asistentka může připravovat rodičku na fyziologický porod, může pečovat o rodičku ve všech dobách porodních včetně samostatného vedení fyziologického porodu.
- Porodní asistentka může provést případný nástřih hráze a ošetřit porodní poranění.
- V neodkladných případech nezbytných k záchraně života nebo zdraví porodní asistentka smí vést porod v poloze plodu koncem pánevním.
- Porodní asistentka může přejímat, kontrolovat a ukládat léčivé přípravky vymezené zákonem č. 378/2007 Sb., o léčivech a o změnách souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů., a zákonem č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Může s těmito léčivými přípravky manipulovat a zajišťovat jejich dostatečnou zásobu.
- Porodní asistentka může přejímat, kontrolovat a ukládat zdravotnické prostředky a prádlo. Může s nimi manipulovat, zajišťovat jejich dezinfekci a sterilizaci a jejich dostatečnou zásobu (Vyhláška č. 55/2011 Sb.).

Dále dle vyhlášky č. 55/2011 Sb. smí porodní asistentka bez odborného dohledu a bez indikace poskytovat ošetřovatelskou péči fyziologickému novorozenci prostřednictvím

ošetřovatelského procesu. Zejména může provádět první ošetření novorozence včetně okamžitého zahájení resuscitace. Pod přímým vedením lékaře se specializovanou způsobilostí v oboru gynekologie a porodnictví může porodní asistentka asistovat při komplikovaném porodu, při gynekologických výkonech a může instrumentovat na operačním sále při porodu. Porodní asistentka může také poskytovat vysoce specializovanou ošetřovatelskou péči pod odborným dohledem porodní asistentky se specializovanou způsobilostí v oboru, nebo pod odborným dohledem všeobecné sestry se specializovanou způsobilostí v oboru v souladu s diagnózou stanovenou lékařem. Například může vykonávat tyto činnosti:

- Porodní asistentka může sledovat a orientačně hodnotit fyziologické funkce pacientů. Může pozorovat, hodnotit a zaznamenávat stav pacienta.
- Porodní asistentka smí provádět odsávání sekretů z horních cest dýchacích a zajišťovat jejich průchodnost.
- Porodní asistentka může hodnotit a ošetřovat poruchy celistvosti kůže a chronické rány. Může ošetřovat také stomie a centrální a periferní žilní vstupy.
- Porodní asistentka může ve spolupráci s ergoterapeutem a fyzioterapeutem provádět u pacienta rehabilitační ošetřování. Tam patří zejména polohování, posazování, dechová cvičení a metody bazální stimulace.

Dále také dle této vyhlášky porodní asistentka pečuje o těhotné a rodící ženy, ženy do šestého týdne po porodu a o ženy s gynekologickým onemocněním. Bez odborného dohledu a bez indikace, v souladu s diagnózou stanovenou lékařem zajišťuje základní a specializovanou ošetřovatelskou péči prostřednictvím ošetřovatelského procesu. Patří sem činnosti jako vyhodnocování potřeb pacientů, měření fyziologických funkcí, edukace pacientek o ošetřovatelských postupech, zavádění a udržování kyslíkové terapie, ošetřování operačních ran a drénů, katetrizace močového měchýře žen a dívek nad 10 let, výplach žaludku u pacientů při vědomí a starších 10 let a mnoho dalších (Vyhláška č. 55/2011 Sb.).

2.2 Zákon č. 96/2004 Sb.

Další důležitý zákon pro porodní asistentky je zákon č. 96/2004 Sb. o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů, ze dne 4. února 2004. V tomto zákoně jsou sepsány podmínky pro získávání způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání a podmínky k výkonu činností souvisejících

s poskytováním zdravotnické péče v České republice. Dále jsou zde uvedeny podmínky pro celoživotní vzdělávání, které zahrnuje především průběžné obnovování, prohlubování a doplňování vědomostí, dovedností a způsobilosti zdravotnických pracovníků (Zákon č. 96/2004 Sb.).

2.2.1 Odborná způsobilost k výkonu profese porodní asistentky

V zákoně 96/2004 Sb. je mimo jiné definována odborná způsobilost k výkonu profese porodní asistentky. V dřívější době, přesněji od roku od roku 1955, bylo možné získat odbornou způsobilost k výkonu povolání porodní asistentky absolvováním střední zdravotnické školy v oboru ženská sestra, nebo porodní asistentka, pokud bylo studium prvního ročníku zahájeno nejpozději ve školním roce 1996/1997. Porodní asistentky a ženské sestry, které získaly odbornou způsobilost absolvováním středních zdravotnických škol, musely první tři roky vykonávat své povolání pod odborným dohledem a teprve poté mohly své povolání vykonávat bez odborného dohledu.

Od roku 1995, bylo možné získat odbornou způsobilost k výkonu profese porodní asistentky úspěšným dokončením tříletého studia na vyšších zdravotnických školách v oboru diplomovaná porodní asistentka. Podmínkou pro získání odborné způsobilosti k výkonu povolání studiem na vyšších zdravotnických školách, bylo zahájení studia prvního ročníku nejpozději ve školním roce 2003/2004.

V dnešní době, přesněji od roku 2001, lze odbornou způsobilost k výkonu profese porodní asistentky získat úspěšným absolvováním nejméně tříletého akreditovaného zdravotnického bakalářského programu v oboru porodní asistentka. Předpokladem pro přijetí do bakalářského studijního programu v oboru porodní asistence je úspěšné dokončení všeobecného – středního stupně vzdělání s takovou úrovní znalostí a dovedností, které jsou nutné pro studium na univerzitě (Mastiliaková, 2003; Zákon č. 96/2004 Sb.).

Obsah vzdělávacích programů, které umožňují dosáhnout potřebného vzdělání v oboru porodní asistentka, jsou definované směrnicí 80/155/EHS o koordinaci ustanovení daných zákonem, předpisem nebo správním opatřením, týkajícím se zahájení a provozování činnosti porodních asistentek, ze dne 21. ledna 1980. Tato směrnice popisuje kvalifikace v jednotlivých zemích. Tyto kvalifikace jsou v souladu s minimálními standardy EU. V této směrnici jsou přesně definovány minimální požadavky na osoby, které se chtějí stát porodní

asistentkou. Je zde stanoven rozsah studia a minimálních znalostí, které musí budoucí porodní asistentka získat. Dále jsou zde uvedeny předměty, které musí na dané škole absolvovat. V rámci svého studia musí budoucí porodní asistentka absolvovat praktické vzdělávání v akreditovaných nemocničních zařízeních pod odborným dohledem. V této směrnici jsou uvedeny všechny výkony, které daná studentka musí provést a doložit jejich provedení vypracovanou dokumentací (MZ ČR, 2000).

2.2.2 Celoživotní vzdělávání porodních asistentek

V zákoně číslo 96/2004 Sb. § 54 je také charakterizováno celoživotní vzdělávání, které je pro zdravotnické pracovníky povinné. Do celoživotního vzdělávání především patří specializační vzdělávání, certifikované kurzy, inovační kurzy a odborné stáže v akreditovaných zařízeních. Dále celoživotní vzdělávání zahrnuje účast na školicích akcích, konferencích, kongresech a sympoziích a také publikační, pedagogickou a vědecko-výzkumnou činnost a samostatné studium odborné literatury. V neposlední řadě patří do celoživotního vzdělávání navazující studijní programy. Dle tohoto zákona se za navazující studijní programy považují obory vyšších odborných škol, které jsou zdravotnického zaměření a akreditované bakalářské, magisterské, nebo doktorské studijní programy (Zákon č. 96/2004 Sb.).

2.2.3 Novelizace zákona č. 96/2004 Sb.

Tento zákon byl k dubnu roku 2014 osmkrát novelizován. Nejnovější novela tohoto zákona je zákon č. 375/2011 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o zdravotních službách, zákona o specifických zdravotních službách a zákona o zdravotnické záchranné službě, ze dne 6. listopadu 2011 (Zákon č. 96/2004 Sb.; Zákon č. 375/2011 Sb.).

Důležitá novela tohoto zákona, která se týká výkonu profese porodní asistentky, je novela číslo šest. Je to zákon č. 105/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 96/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, ze dne 25. března 2011. Výkonu povolání porodních asistentek

se týká změna § 69 o prodloužení platnosti osvědčení. Platnost osvědčení je tímto zákonem prodloužena na 10 let (Zákon č. 105/2011 Sb.).

2.2.4 Osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu

V hlavě VI zákona č. 96/2004 Sb. jsou uvedeny podmínky pro získání osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu, což zdravotní pracovníci mohou znát také pod pojmem registrace. Osvědčení umožňuje porodním asistentkám a ostatním nelékařským zdravotnickým pracovníkům vykonávat zdravotnické povolání bez odborného dohledu a také jsou získáním osvědčení oprávněni vést praktické vyučování ve studijních oborech v akreditovaných kvalifikačních kurzech, ve specializačním vzdělávání a v certifikačních kurzech (Zákon č. 96/2004 Sb.).

Všichni zdravotní pracovníci, kteří získali toto osvědčení, jsou uvedeni v Národním registračním systému. Tento systém má mnoho účelů. Stanovuje například kritéria pro registraci, zajišťuje profesní standard, vytváří základ pro další rozvoj profese a centrálně eviduje a uchovává nutné záznamy o registrovaných nelékařských zdravotnických zaměstnancích (Mastiliaková, 2003).

O vydání osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu rozhoduje Ministerstvo zdravotnictví České republiky. Osvědčení je vydáno na základě písemné žádosti (vzor formuláře písemné žádosti je uveden v příloze A). Pokud žadatel žádá o osvědčení do 18 měsíců ode dne získání způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání, přikládá k žádosti doklady o získání odborné způsobilosti v daném oboru. Ostatní zdravotní pracovníci, kteří žádají o udělení osvědčení po uplynutí doby 18 měsíců ode dne získání odborné způsobilosti, přikládají k žádosti mimo dokladů o získání odborné způsobilosti také výpis dosavadní zdravotnické praxe v příslušném oboru z období posledních 10 let potvrzené zaměstnavatelem. Dosavadní praxe musí být v rozsahu minimálně jednoletého pracovního úvazku v minimálním rozsahu poloviny stanovené pracovní doby, nebo v rozsahu minimálně dvouletého pracovního úvazku v minimálním rozsahu pětiny stanovené týdenní pracovní doby. Absolventi středních zdravotnických škol dokládají potvrzení o výkonu příslušného povolání v rozsahu tří let. Pokud žadatel nedodá potvrzení o výše uvedené praxi, musí dodat potvrzení o absolvování zkoušky k vydání osvědčení. Touto zkouškou se ověřuje způsobilost k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu v souladu s nejnovějšími poznatky v daném oboru. Pravidla této zkoušky jsou stanoveny v § 71 zákona 96/2004 Sb. Dále také

všichni zdravotní pracovníci žádající o vydání osvědčení po uplynutí doby 18 měsíců ode dne získání odborné způsobilosti přikládají k žádosti doklad o absolvování vzdělávacích aktivit v rozsahu 40 kreditů za posledních 10 let. Všichni žadatelé přikládají k žádosti kolek v hodnotě 100,- Kč a zasílají jej na adresu Ministerstva zdravotnictví, Uznávací jednotky v Brně.

Osvědčení je nově dle zákona 105/2011 Sb. vydáváno na dobu 10 let. O prodloužení platnosti osvědčení musí zdravotnický pracovník zažádat 60 dní před skončením platnosti již vydaného osvědčení. K žádosti musí opět přiložit příslušné doklady o dosavadní praxi, a potvrzení o získání 40 kreditů z posledních 10 let, nebo doklad o zkoušce, kterou se ověřuje způsobilost k výkonu příslušného povolání.

Držitelé tohoto osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu mohou užívat označení registrovaný/á. Registrace je dobrovolná, ale pokud zdravotnický pracovník registrovaný není, může vykonávat své povolání pouze pod odborným dohledem (Zákon č. 96/2004 Sb.; Zákon č. 105/2011 Sb.; MZČR, NCO NZO, 2011).

2.2.5 Kreditní systém

Aktivity, které lze absolvovat pro získání požadovaného počtu kreditů jsou definovány ve vyhlášce č. 423/2004 Sb., kterou se stanoví kreditní systém pro vydání osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez přímého vedení nebo odborného dohledu zdravotnických pracovníků, ze dne 30. června 2004. Tato vyhláška byla k dubnu roku 2014 dvakrát novelizována. Nejprve byla změněna vyhláškou č. 321/2008 Sb., kterou se mění vyhláška č. 423/2004 Sb., kterou se stanoví kreditní systém pro vydání osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez přímého vedení nebo odborného dohledu zdravotnických pracovníků, ze dne 19. srpna 2008. Následně byla novelizována vyhláškou č. 4/2010 Sb., kterou se mění vyhláška č. 423/2004 Sb., kterou se stanoví kreditní systém pro vydání osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez přímého vedení nebo odborného dohledu zdravotnických pracovníků, ve znění vyhlášky č. 321/2008 Sb., ze dne 17. prosince 2009.

Ve vyhlášce č. 423/2004 Sb. je uveden kompletní přehled možností celoživotního vzdělávání nelékařských zdravotnických pracovníků a také přehled kreditového ohodnocení za jednotlivé formy vzdělávání. Zdravotní pracovníci se mohou celoživotně vzdělávat například účastí na odborných seminářích, stážích a také například pomocí e-learningových

kurzů. Kredity mohou také získávat za publikační a pedagogickou činnost. Přehled jednotlivých forem celoživotního vzdělávání a kreditního ohodnocení je uveden v příloze B. Vyhláškami č. 321/2008 Sb. a 4/2010 Sb. jsou pouze upraveny definice některých forem celoživotního vzdělávání, nebo počet kreditů u některých forem (Vyhláška č. 423/2004 Sb.; Vyhláška č. 321/2008 Sb.; Vyhláška č. 4/2010 Sb.).

3 Historie porodní asistence

Profese porodních asistentek, dříve nazývaných porodních bab, je stará jako lidstvo samo. V dávném věku sice žena pravděpodobně rodila bez cizí pomoci, ale vzhledem k tomu, že již u primátů se projevují pečovatelské tendence, se lze domnívat, že žena při porodu nebyla úplně sama. Lze tedy předpokládat postupný vývoj od svépomoci, přes pomoc příbuzných, až po pomoc od žen s osobními porodními zkušenostmi. (Roztočil, 2001)

Práce porodních asistentek je starší než dochované písemné záznamy. S prvními popisy praxe porodních asistentek se můžeme setkat například ve Starém zákoně, kde je popsána činnost egyptských porodních bab a židovských žen, které poskytovaly rodičím ženám pomoc. Činnost žen, které pomáhaly rodičkám během porodu, se zprvu opírala pouze o vlastní zkušenosti a poznatky, které se předávaly z generace na generaci. Postupem času se vyčleňovaly ženy, které takovou činnost měly jako povolání. Vzniklo tedy nové povolání, které bylo určeno pouze ženám. Pro muže toto povolání bylo nedůstojné. Název tohoto povolání byl odvozován od slova „babiti“, neboli roditi. Ženám, které toto povolání vykonávaly, se říkalo porodní báby, a to bez ohledu na jejich věk (Plevová, 2011; Roztočil, 2001; Vránová, 2007).

3.1 První porodní asistentky

V historii lidstva můžeme porodní báby – asistentky vysledovat již ve starém Egyptě, Řecku, Římě, ale i u Aztéků, Inků a dalších starých civilizací. O tehdejší porodnictví a gynekologii ze starého Egypta se dozvídáme díky Ebersově papyru, který pochází z roku 1550 př. n. l. Tento papyrus pojednává o tehdejší porodnictví a gynekologii. Je zde také popsána zkouška moči na graviditu a zjišťování pohlaví plodu. Ve starém Egyptě byly vytvářeny speciální místnosti v chrámech, kam se ženy mohly uchýlovat k porodu. Mezi jedny z nejstarších porodních asistentek patří Shiphrah a Puah.

Ve staré Indii již lékaři a porodní asistentky uplatňovali znalosti týkající se anatomie a fyziologie. Znali anatomii pánve, uložení dělohy, její tvar a známky těhotenství. Indové dobře popsali známky blížícího se porodu. Znali i 8 poloh plodu v děloze a popisují porodnické operace. U Indů se poprvé objevoval muž u porodu v roli lékaře (Vránová, 2007).

Pouze odborně vzdělané ženy se staraly o rodičky v Číně. Stud čínským ženám nedovoloval se svléknout před lékařem mužského pohlaví. Ve staré Číně byly používány porodnické operace a také znali císařský řez. Ve staré Číně a Japonsku ženy rodily vkleče. V Japonsku tamní porodní asistentky chránily rodičkám hráz, používaly zvláštní nástroje k přerušení pupečníku a velkou péčí věnovaly porodu placenty. Pokud ženy rodily ve zvláštních domech, které patřily k chrámům, směly jej opustit až tři týdny po porodu. Pět týdnů po porodu bylo ženě stahováno břicho na způsob podpurných pasů.

Aztékové, Mayové a Inkové velice uctívali těhotné ženy. Pokud žena během porodu zemřela, byla jí prokázána stejná pocta, jako padlému bojovníkovi. Ženy byly v těchto národech téměř rovnocenné mužům. Tamní porodní asistentky měly dobré znalosti týkající se anatomie a fyziologie. Dobře znaly fyziologii menstruačního cyklu. Během porodu zesilovaly děložní činnost masážemi břicha, dilatovaly porodní cesty a dávaly rodičím ženám léky – koku, za účelem zmírnění bolesti (Vránová, 2007).

O porodních asistentkách v Řecku se zmiňuje lékař Soranos z Efesu, který žil v letech 98 – 138 n. l. Soranos byl první, kdo odlišoval dělohu a pochvu. Tvar dělohy popisoval jako baňkovitý. Popisoval menstruaci, koncepci a také antikoncepční prostředky v podobě pesarů. V Řecku porodní asistentky věděly, jak mohou ovlivnit porodní bolesti léky, používaly masáže a různé porodní polohy. Nejprve byly používány polohy vkleče, později vsedě na speciální stolicí a na speciálním tvrdém porodnickém lůžku. Řecké porodní asistentky znaly způsob postupu plodu porodním kanálem. Bylo od nich také vyžadováno mnoho vlastností a dovedností. Musely mít dobrou paměť, silnou konstituci, dlouhé a jemné prsty s krátce ostříhanými nehty. Musely být dobře teoreticky i prakticky vzdělané a také za sebou musely mít vlastní porody a nesměly být příliš mladé. Tyto požadavky a mnoho dalších poprvé na své pomocnice měl Soranos z Efesu a byly předávány až do 19. století (Vránová, 2007; Doležal, 2001).

3.2 Porodní asistence v Čechách

První zmínky o porodních asistentkách – bábách na českém území jsou z roku 1176 n. l. Mluví se o narození Hroznaty. Z roku 1284 je zmínka o porodní bábě krále Václava II. Ten odměnil svou vychovatelku těmito slovy: „*Alžbětě, která nás od nejútlejších dětských let jako bedlivá porodní bába vychovávala až do chlapectví, postupujeme naše stavení*“ (Doležal, 2001, str. 26).

První zmínka o stavu porodních pomocnic v českých zemích je z roku 1200. Porodní báby pracovaly samostatně. Péče o ženy a rodičky byla pouze v jejich rukou. Pouze v případě komplikací volaly lékaře – felčary, nebo chirurgy. Do konce 16. století vyšlo v Čechách 8 spisů pro porodní báby, ale uvádí se, že byly značně primitivní. Dle královského reskriptu z roku 1651 byly porodní báby, které chtěly působit ve třech pražských městech, zkoušeny na univerzitě spolu s doktory medicíny, chirurgy a lékárníky. Tyto zkoušky v roce 1687 vykonalo šestnáct porodních bab. V roce 1696 zkoušky vykonaly pouze tři porodní báby (Doležal, 2001; Plevová, 2011; Vránová, 2007).

K reformám došlo za vlády Marie Terezie (doba vlády od r. 1740 do r. 1780). Reformy byly uskutečněny po vzoru Holandska. V Čechách byl vydán v roce 1753 Generální zdravotní řád pro Království české. V tomto řádu byla mimo jiné stanovena práva a povinnosti pražských porodních bab, a také je zde kladen důraz na vzdělávání porodních bab jak ve městě, tak i na venkově. Chudé porodní báby měly výuku zdarma, majetné porodní báby musely zaplatit šest zlatých. Následně musely nosit na prsou odznaky, které je odlišovaly od nevzdělaných porodních bab. Paralelně probíhala výuka porodních bab v Olomouci. Bylo zde zřízeno dvouleté lyceum. V roce 1787 byla v olomoucké nemocnici zavedena výuka porodních bab u lůžka (Vránová, 2007).

V 19. století se na porodní báby začaly zvyšovat nároky. Zvýšily se poplatky za studium, od uchazeček byly vyžadovány znalosti českého a německého jazyka, musely umět číst a psát, nesměly být mladší 24 let a starší 45 let. Koncem 40. let 19. století musely porodní báby začít dodržovat zásady antisepse. Musely si roztokem kyseliny karbolové mýt ruce před kontaktem s rodičkou, či šestinedělkou, a také si tímto roztokem musely umývat nástroje. V roce 1880 byly provedeny opakovací kurzy pro porodní báby v praxi. Hlavním důvodem byly nedostatečné znalosti týkající se horečky omladnic a antisepse. Většina žen, především kvůli horečce omladnic rodila doma. Měly obavy z nemocničního prostředí. Domácí péče byla také považována za lepší a důstojnější. V porodnicích rodily především chudé ženy. Porody v domácím prostředí vedly porodní báby, doktoři medicíny a porodníci. Porodní báby měly povinnost při těžkých porodech zavčas volat lékaře, děti ohrožené na životě křísit, a také v případě nutnosti musely dítě pokřtít. Všechny porodní báby musely být křesťanky. V této době měly porodní báby při porodu mnoho povinností. Při prvním kontaktu s rodičkou musela posoudit pokročilost běžícího porodu. Pokud měla dostatek času, musela rodičce ustlat postel v prostorné místnosti. Místnost měla být čistě vytřená, dobře větratelná a vytopitelná. Postel měla být vybavena matracemi a pod kříž rodičky měla porodní bába umístit pevnou podložku,

staré cíchy a nepropustnou látku. K zachycení plodové vody používaly vlašnou plechovou mísu. Porodní báby měly také mnoho porodnického náčiní. Nosily ho ve svém kufříku a muselo být vždy čisté a v dobrém stavu. Mezi náčiní porodních bab patřila stříkačka sloužící pro klyzma, tkaničky k převázání pupeční šňůry, kaloun potřebný k uchycení nohy dítěte při jeho obratu, nůžky, stetoskop, skořicová tinktura k zastavení krvácení, a mnoho dalších (Vránová, 2007).

Během 20. století došlo k rychlému rozvoji profese porodních asistentek. Velký počet porodů se odehrávalo v domácím prostředí. Porody v domácnostech byly zcela vedeny porodními asistentkami. Porodnické ošetřovatelství se rozvíjelo dle holandského vzoru. Na počátku 20. století, v roce 1925, na Mezinárodním srazu porodních asistentek konaném v Praze Dr. Rubeška spolu s Dr. Pachnerem požadovali zavedení tříletého studia pro porodní asistentky, namísto tehdejšího 10měsíčního. Tento požadavek byl tehdy zamítnut. V roce 1928 se začalo používat označení porodní asistentka. Studium porodních asistentek bylo prodlouženo v roce 1947, a to na dva roky. V roce 1955 bylo zavedeno čtyřleté studium s maturitou. První dva roky studovaly zároveň se všeobecnými sestrami, a poté se studium rozdělilo. Porodní asistentky si u nás postupně začínaly zřizovat poradny a byly zaměstnány v porodnicích, kde samostatně vedly porody. V případě potřeby byl u porodu přítomen lékař, protože porodnice byly společné s oddělením gynekologie. V roce 1965 byl název profese změněn z porodní asistentky na ženskou sestru. Porodní asistentky – ženské sestry začaly pracovat také na odděleních gynekologie. Tím se rozšířily jejich kompetence. Přibyly jim kompetence týkající se péče o gynekologicky nemocnou ženu. V roce 1986 byla vydána směrnice Ministerstva zdravotnictví č. 10/1986 Věstníku Ministerstva zdravotnictví o náplni činnosti středních, nižších a pomocných zdravotnických pracovníků (registrována v částce 21/1986 Sb.). V roce 1993 se opět začalo používat označení profese - porodní asistentka. V roce 1995 začala probíhat výuka porodních asistentek na vyšších zdravotnických školách (Plevová, 2011; Vránová, 2007; Vyhláška č. 424/2004 Sb.).

Ve 21. století, přesně v roce 2001, byla zahájena výuka porodních asistentek na vysokých školách v bakalářském programu. Na vzdělávání měla vliv Evropská unie. Doporučovala upravit v České republice vzdělávání dle směrnic č. 80/155 EHS a 89/594/EHS, které popisují povahu a obsah minimálního vzdělávacího programu. Směrnice řeší základní vzdělávací cíle, minimální délku studia a kompetence budoucích absolventů. V roce 2004 byla vydána vyhláška č. 424/2004 Sb. kterou se stanoví činnosti zdravotnických pracovníků a jiných

odborných pracovníků, ze dne 30. června 2004. Tato vyhláška byla v roce 2011 nahrazena vyhláškou č. 55/2011 Sb. (Vránová, 2007; Vyhláška č. 55/2011 Sb.).

3.2.1 Vzdělávání porodních asistentek v Pardubicích

Vzdělávání porodních asistentek má v Pardubicích dlouhou tradici. V roce 1930 byl v Pardubicích založen Státní ústav pro výchovu a vzdělávání porodních asistentek. Tento ústav vedl Dr. Cyril Gála, tehdejší primář porodnicko-gynekologického oddělení. Do tohoto ústavu byly přijímány ženy ve věku 25 – 35 let. U přijímacích zkoušek musely zájemkyně doložit revers, kde se zavazovaly, že svou profesí budou následně vykonávat v obci, která výcvik porodní asistentky požadovala. Studium bylo rozděleno do čtyř období a nesmělo být kratší jak 10 měsíců. Na závěrečnou zkoušku měly studentky pouze jeden pokus. Absolventky musely povinně absolvovat opakovací kurzy. První kurz musely absolvovat za 5 let po obdržení diplomu, další až po 10 letech. Každoročně kurz dokončilo okolo 30 porodních asistentek (Beránková, 2004; Erbenová, 2011).

V roce 1950 bylo studium ve Státním ústavu pro výchovu a vzdělávání porodních asistentek ukončeno a bylo přesunuto na Vyšší sociálně zdravotní školu. Tato škola byla otevřena v roce 1947. Doba výuky porodních asistentek byla prodloužena na 4 roky. V roce 1951 také vznikla Střední zdravotnická škola. Studium zde trvalo 3 roky. S přejmenováním profese v roce 1965 byl přejmenován i obor na Vyšší sociálně zdravotní škole na obor Ženská sestra. Výuka opět trvala pouze 2 roky. Uchazečky musely mít ukončenou jedenáctiletou školní docházku. Studium bylo ukončeno maturitní zkouškou z praktické a teoretické části. Výuka byla zahájena pouze při dostatečném počtu uchazeček (Beránková, 2004; Erbenová, 2011).

Název oboru Porodní asistentka se vrátil v roce 1992. Výuka probíhala pomaturitně. Studium bylo dvouleté. V roce 1996 byl schválen Ministerstvem zdravotnictví nový vzdělávací program a byl otevřen první ročník studia v oboru Diplomovaná porodní asistentka na Vyšší zdravotnické škole. Studium bylo tříleté. Závěrečná zkouška se skládala z obhajoby absolventské práce a teoretické zkoušky z odborných předmětů. Studentka musela také doložit 30 samostatně odvedených porodů (Beránková, 2004).

Od roku 2002 probíhala výuka porodních asistentek na akreditovaném Ústavu zdravotnických studií při Univerzitě Pardubice. Výuka probíhala v rámci bakalářského

studijního programu Ošetřovatelství, ve studijním oboru Porodní asistentka. Výuka byla zahájena 19. 9. 2002 (Beránková, 2004).

V roce 2007 došlo k transformaci Ústavu zdravotnických studií na Fakultu zdravotnických studií. Došlo k reakreditaci oboru Porodní asistentka. Na Katedře porodní asistence a zdravotně sociální práce je možné studovat ve dvou bakalářských oborech v prezenční formě. A to v oboru Porodní asistentka a v oboru Zdravotně – sociální pracovník. Dále je zde možno studovat od roku 2011 jeden magisterský navazující obor Perioperační péče v gynekologii a porodnictví. Tento obor je určen pro absolventy bakalářského programu Porodní asistentka (Erbenová, 2011).

II VÝZKUMNÁ ČÁST

4 Výzkumné otázky

Otázka č. 1: V jakém rozsahu znají porodní asistentky své kompetence?

Otázka č. 2: Do jaké míry porodní asistentky pracující na porodních sálech využívají své kompetence?

Otázka č. 3: Do jaké míry má vliv na využívání kompetencí porodních asistentek na porodních sálech typ nemocnice či oblast (Čechy/Morava), ve které respondentky pracují?

5 Metodika výzkumu

Výzkum probíhal od března do dubna roku 2013. Dotazníky byly určeny pouze pro porodní asistentky pracující na porodních sálech, jelikož otázky byly zaměřeny na kompetence, které mohou být využívány především na porodních sálech. Celkem bylo osloveno 52 porodních asistentek ze 4 různých nemocnic. Pro potřeby výzkumného šetření byly vybrány dvě nemocnice z Čech a dvě nemocnice z Moravy. Cílem bylo vybrat různé typy nemocnic z různých krajů, aby bylo následně možné porovnat, zda tyto faktory mají nějaký vliv na využívání kompetencí dotazovaných porodních asistentek. Anonymní dotazníky byly osobně předány staničním sestřám, které je následně rozdaly porodním asistentkám na porodních sálech. Vytvoření dotazníků předcházelo nastudování vyhlášky č. 55/2011 Sb. O činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků ze dne 1. března 2011. Návratnost dotazníků byla 92 %.

Porodní asistentky odpovídaly celkem na 14 otázek. Otázky byly uzavřené, polouzavřené a otevřené. Nejčastěji byly použity polouzavřené otázky, kde porodní asistentky mohly využít nabídnutých možností, nebo zde mohly vyjádřit vlastní názor. Vzor dotazníku, který byl rozdan porodním asistentkám, je uveden v příloze C.

5.1 Zpracování dat

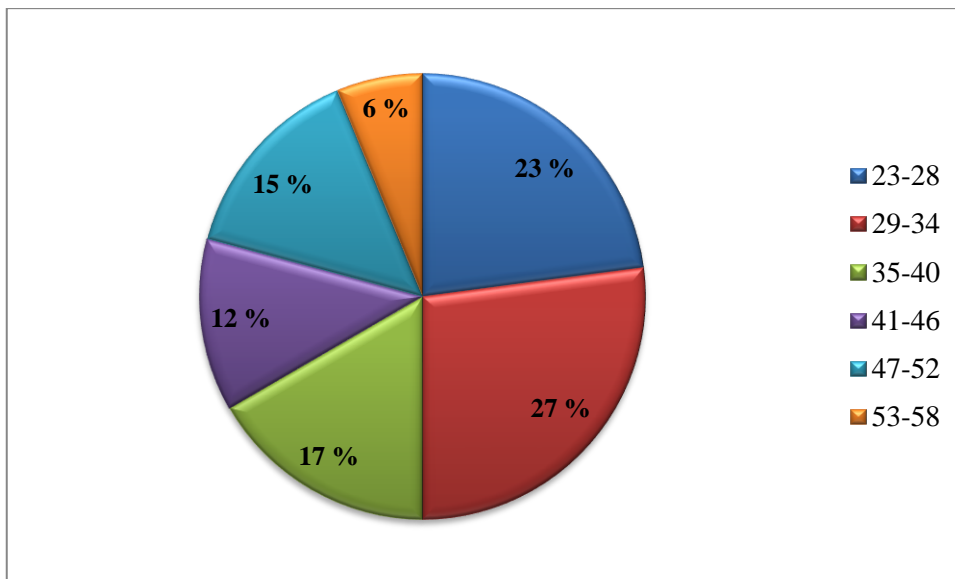
Pro vypracování výzkumné části bylo použito všech 48 navrácených dotazníků. Čtyři dotazníky se vrátily nevyplněné. Ke zpracování výsledků byl použit počítačový program Microsoft Office Excel. Nasbíraná data byla vyhodnocena pomocí tabulek a grafů. V tabulkách jsou uváděny hodnoty absolutní, relativní a celkové četnosti. Absolutní četnost (n_i) vyjadřuje počet porodních asistentek, které odpověděly na danou otázku. Relativní četnost (f_i) představuje podíl absolutní četnosti a celkové četnosti (n). Relativní četnost je vyjádřena v procentech. Suma (Σ) udává celkový počet respondentek. Vše je zaokrouhleno na celá čísla.

Vzorec výpočtu relativní četnosti: $f_i (\%) = n_i / n * 100$

6 Vyhodnocení výsledků

Otázka č. 1: Kolik Vám je let?

Tato otázka byla otevřená. Respondentky měly uvést kolik jim je let. Následně pomocí výpočtu šíře intervalu byl věk respondentek rozdělen do jednotlivých intervalů, které jsou znázorněny v grafu.

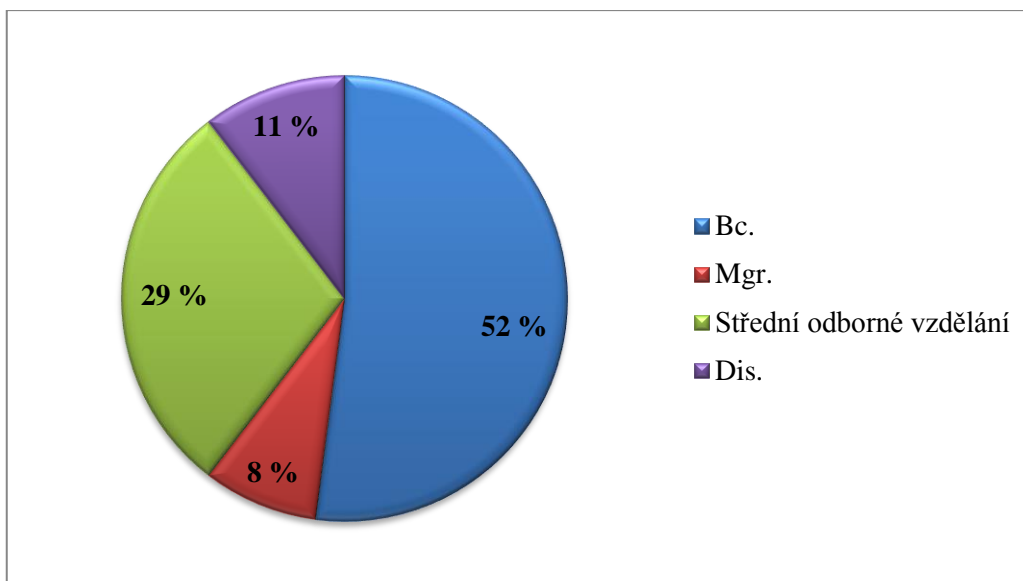

Obrázek 1 Grafické znázornění věku respondentek

Výzkumný vzorek je složen ze 48 porodních asistentek ve věkovém rozpětí od 23 do 58 let. Věkové rozložení respondentek je poměrně rovnoměrné. Nejvíce jsou zastoupeny porodní asistentky od 23 do 34 let. Následně v ostatních intervalech počet respondentek rovnoměrně klesá. Příčinou nejspíše bude druh práce na porodních sálech. Především nárazová péče porodní asistentky o rodičky a adrenalin při práci na porodních sálech. Proto některé porodní asistentky později raději přecházejí na klidnější oddělení s pevně daným harmonogramem (Obrázek 1).

Otázka č. 2: Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- a) středoškolské odborné vzdělání s maturitou
- b) vyšší odborné vzdělání
- c) vysokoškolské vzdělání bakalářské
- d) vysokoškolské vzdělání magisterské

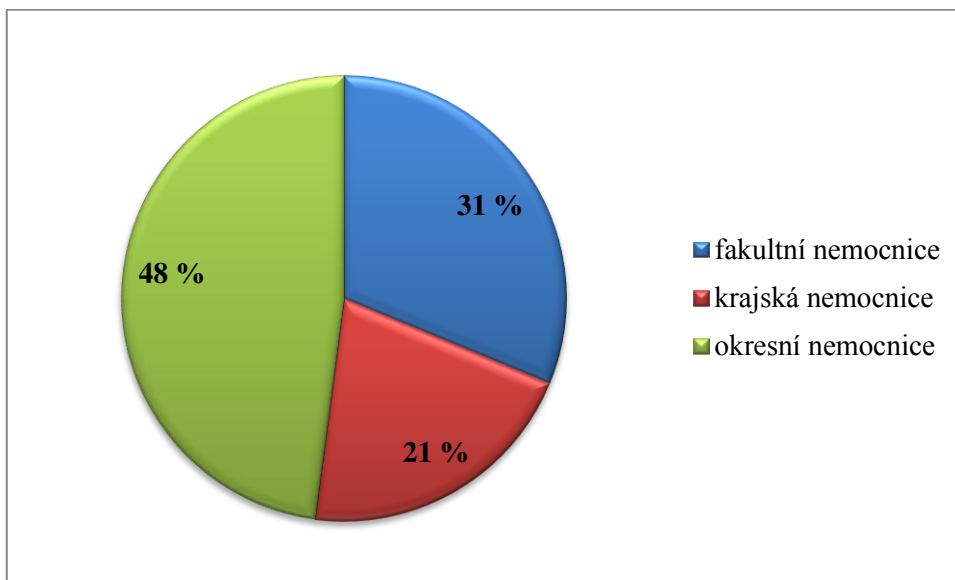

Obrázek 2 Grafické znázornění nejvyššího dosaženého vzdělání respondentek

Nejvíce dotázaných respondentek dosáhlo vysokoškolského vzdělání v bakalářském programu. V dnešní době je možnost získat vzdělání k výkonu profese porodní asistentky úspěšným ukončením studia v akreditovaném zdravotnickém bakalářském programu, a následně je možnost pokračovat ve studiu v magisterském programu. V minulosti tomu bylo jinak. Porodní asistentky mohly svou odbornou způsobilost získat úspěšným absolvováním studia na vyšší zdravotnické škole, nebo také na střední zdravotnické škole v oboru porodní asistentka či ženská sestra (Obrázek 2).

Otázka č. 3: Ve kterém typu nemocnice pracujete?

- a) okresní
- b) krajská
- c) fakultní

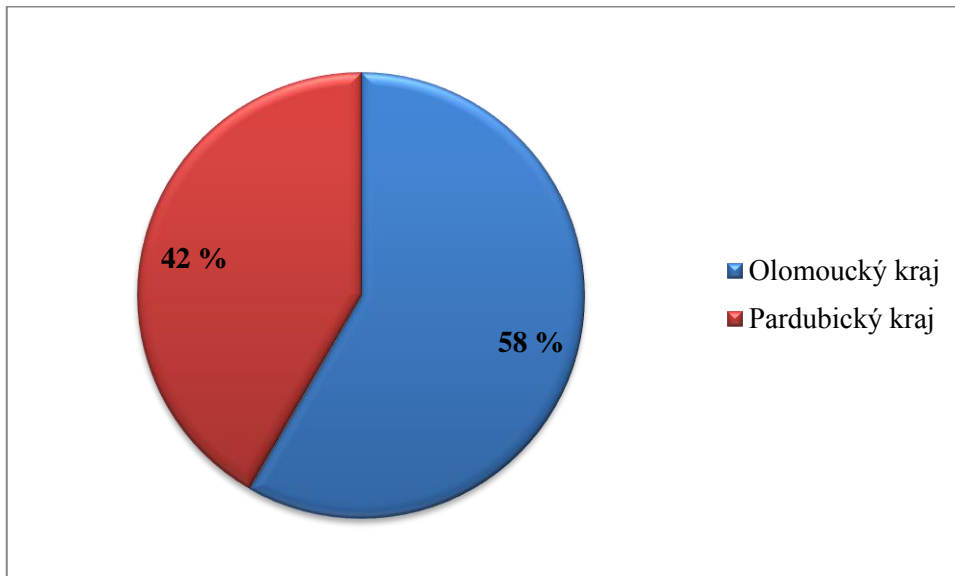

Obrázek 3 Grafické znázornění typů nemocnic, ve kterých pracují respondentky

Pro výzkum bakalářské práce byly osloveny respondentky ve čtyřech různých nemocnicích. Osloveno bylo 23 (48 %) porodních asistentek ve dvou okresních nemocnicích, 10 (21 %) porodních asistentek v krajské nemocnici a 15 (31 %) ve fakultní nemocnici. Důvodem výběru porodnic v různých typech nemocnic byl ten, aby bylo následně možné porovnávat, zda typ nemocnice – porodnice má vliv na využívání kompetencí porodních asistentek (Obrázek 3).

Otázka č. 4: Ve kterém kraji se nachází nemocnice, kde pracujete?

Tato otázka byla otevřená. Následně byly odpovědi respondentek rozděleny do dvou kategorií, které jsou patrné v grafu.

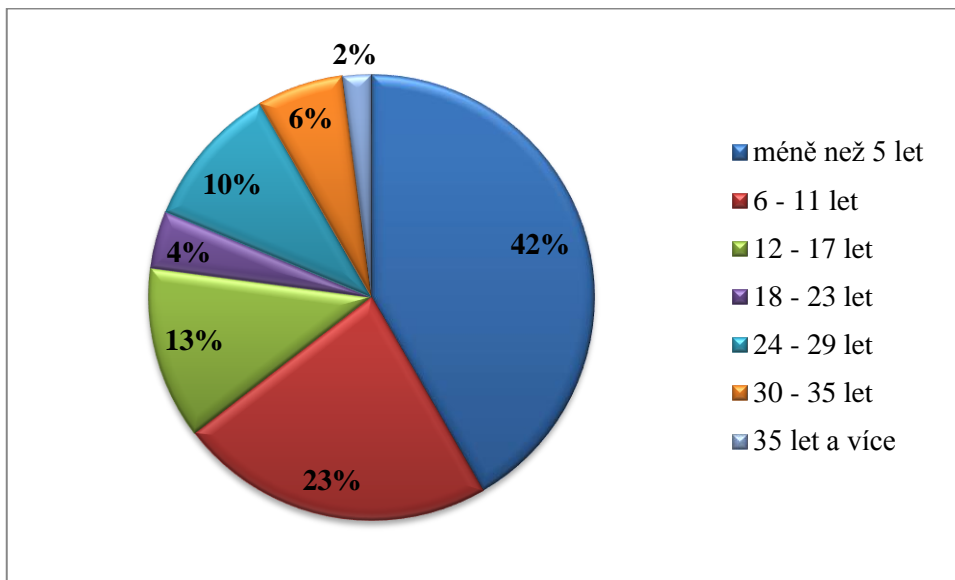

Obrázek 4 Grafické znázornění krajů, ve kterých respondentky pracují

Nemocnice, ve kterých se porodnice nachází, byly vybrány jak v Čechách, tak na Moravě. Byla zde snaha o získání vyrovnaného počtu respondentek na Moravě a v Čechách, aby se následně mohlo porovnávat, zda oblast, ve které porodní asistentky pracují, má nějaký vliv na využívání jejich kompetencí. Například zda na Moravě vedou častěji samostatně fyziologické porody než v Čechách a podobně (Obrázek 4).

Otázka č. 5: Jak dlouho pracujete na porodním sále?

Tato otázka byla otevřená. Následně po výpočtu šířky intervalu byly odpovědi rozděleny do jednotlivých intervalů, které jsou zobrazeny v grafu.

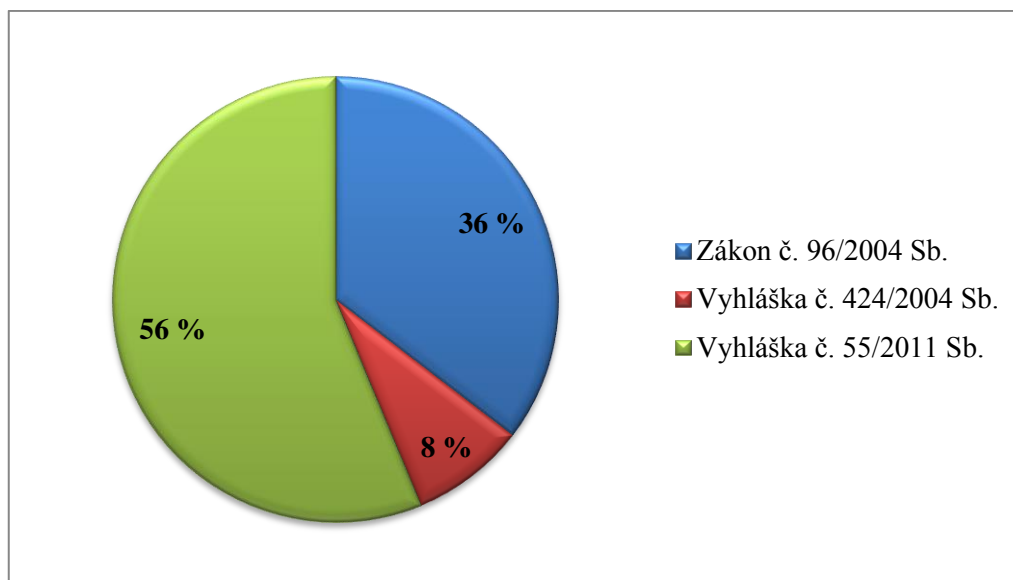

Obrázek 5 Grafické znázornění délky praxe respondentek na porodních sálech

Nejčastější odpovědi na tuto otázku byly v intervalu méně než 5 let. Takto odpovědělo 20 (42 %) porodních asistentek. Délku praxe v intervalu 6 – 11 let uvedlo 11 (23 %) porodních asistentek. Následně s přibývajícím praxí počet respondentek ubýval. Odpovědi na tuto otázku především vyplývají z věkového zastoupení respondentek (Obrázek 5).

Otázka č. 6: Který zákon či vyhláška upravuje kompetence porodních asistentek?

- a) Zákon č. 96/2004 Sb.
- b) Vyhláška č. 424/2004 Sb.
- c) Vyhláška č. 55/2011 Sb.

Obrázek 6 Grafické znázornění znalosti vyhlášky, která upravuje kompetence PA.

Kompetence porodních asistentek upravuje vyhláška č. 55/2011 Sb. o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků. Správně odpovědělo 27 (56 %) porodních asistentek. Zákon č. 96/2004 Sb. o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů vybralo jako správnou odpověď 17 (36 %) porodních asistentek. Vyhláška č. 424/2004 Sb., kterou se stanoví činnosti zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků, zvolily jako správnou odpověď 4 (8 %) respondentky. Tato vyhláška byla nahrazena vyhláškou č. 55/2011 Sb.

Odpovědi byly porovnány s dosaženým vzděláním porodních asistentek a následně bylo zjišťováno, zda má dosažené vzdělání vliv na znalost legislativy. Lze se domnívat, že dosažené vzdělání respondentek vliv na odpovědi nemá. Správnou odpověď vybralo 11 (36 %) respondentek s vysokoškolským vzděláním, 12 (86 %) respondentek se středním odborným vzděláním a 4 (80 %) respondentky s vyšším odborným vzděláním. Chybně na otázku odpovědělo 18 (64 %) respondentek s vysokoškolským vzděláním, 2 (14 %) respondentky se středním odborným vzděláním a 1 (20 %) respondentka s vyšším odborným

vzděláním. Pouze u respondentek se středním odborným vzděláním je zřejmý rozdíl mezi počtem správných a špatných odpovědí. Lze se domnívat, že na odpovědi těchto respondentek musí mít především vliv celoživotní vzdělávání (Obrázek 6).

Otázka č. 7: Co patří mezi kompetence porodních asistentek?

- a) porodní asistentka může diagnostikovat těhotenství, předepisovat, doporučovat nebo provádět vyšetření nutná ke sledování fyziologického těhotenství, v případě zjištěného rizika předává ženu do péče lékaře
- b) porodní asistentka může instrumentovat na operačním sále při porodu
- c) porodní asistentka může sledovat stav plodu v děloze všemi vhodnými klinickými a technickými prostředky, rozpoznávat u matky a plodu příznaky patologií, které vyžadují zásah lékaře, při nepřítomnosti lékaře provádět neodkladná opatření
- d) porodní asistentka může vést fyziologický porod, včetně případného nástřihu hráze
- e) porodní asistentka může ošetřovat porodní poranění u rodičky
- f) porodní asistentka může běžně vést porod plodu v poloze koncem pánevním
- g) porodní asistentka může asistovat při gynekologických výkonech
- h) porodní asistentka může poskytovat bez odborného dohledu a bez indikace resuscitaci novorozenci

V této otázce měly respondentky možnost označit více správných odpovědí. Jejich odpovědi jsou znázorněny v tabulce.

Tabulka 1 Znázornění četnosti odpovědí, jaké jsou kompetence porodních asistentek

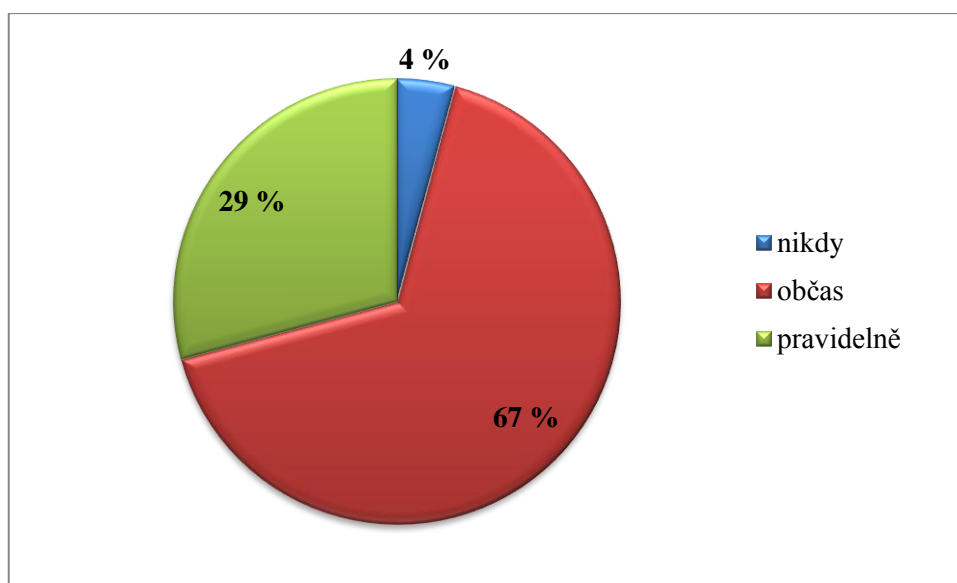
Odpověď	n_i	f_i (%)
možnost a)	21	44
možnost b)	29	60
možnost c)	28	58
možnost d)	48	100
možnost e)	31	65
možnost f)	0	0
možnost g)	41	85
možnost h)	18	38
Σ	48	

Správné odpovědi na tuto otázku byly možnosti a), c), d), e), a h). Správnou kombinací možností vybraly pouze 2 respondentky (4 %). Správnou možnost c) Porodní asistentka může vést fyziologický porod, včetně případného nástřihu hráze označilo všech 48 respondentek (100 %). Možnost f) Porodní asistentka může běžně vést porod plodu v poloze koncem pánevním, nezaškrtila ani jedna porodní asistentka (0 %). Všechny respondentky vědí, že k této činnosti nejsou porodní asistentky kompetentní. Ostatní možnosti odpovědí byly například jinak formulované, než ve vyhlášce č. 55/2011 Sb. U některých odpovědí chybělo, že daný výkon je možný provádět pouze za odborného dohledu. Tyto možnosti nebyly správné (Tabulka 1).

Otázka č. 8: Jak často vedete samostatně fyziologický porod?

- a) samostatně fyziologické porody nevedu a to z následujících důvodů
- strach
 - obavy ze zodpovědnosti
 - neumožnění vedení porodu na daném pracovišti – porod veden lékařem
 - z jiných důvodů
- b) samostatně fyziologické porody vedu občas
- u akutních případů, není-li přítomen lékař
 - v jiných případech
- c) samostatně fyziologické porody vedu pravidelně

Respondentky měly možnost vybrat více důvodů u odpovědi, nebo také mohly uvést i jiné důvody, které nebyly nabídnuty.

Obrázek 7 Grafické znázornění frekvence samostatného vedení fyziologického porodu

Prostřednictvím této otázky jsme se chtěly dozvědět, jak často porodní asistentky samostatně vedou fyziologický porod, případně z jakých důvodů fyziologické porody nevedou. Pravidelně fyziologický porod vede pouze 14 (29 %) dotázaných porodních asistentek. Při porovnávání výsledků dotazníkového šetření bylo zjištěno, že samostatně fyziologický porod pravidelně vedou pouze respondentky na Moravě ve fakultní nemocnici. Bohužel žádná z respondentek pracujících v Čechách pravidelně fyziologické porody nevede.

Samostatně fyziologické porody nevedou 2 (4 %) porodní asistentky. Obě porodní asistentky uvedly jako důvod neumožnění vedení porodu na daném pracovišti – porod je veden lékařem.

Variantu, že samostatně fyziologický porod vedou občas, vybralo 32 (67 %) porodních asistentek. Nejčastějším důvodem, kvůli kterému vedou porodní asistentky fyziologické porody pouze občas, bylo vedení porodu pouze v akutních případech, když není přítomen lékař. Tento důvod uvedlo 27 respondentek (84 % z respondentek, které vybraly možnost občas). Další důvod pro pouze občasné vedení porodu uvedlo 13 respondentek (41 % z respondentek, které vybraly možnost občas). Tyto respondenty uvedly, že vedení fyziologického porodu jim je umožněno po vzájemné domluvě s lékařem. Občas samostatně fyziologické porody vedou po domluvě s lékařem respondenty pouze z okresních nemocnic. V moravské okresní nemocnici vede porod po domluvě s lékařem 11 respondentek (85 % z respondentek, které uvedly důvod – po domluvě s lékařem).

Z výsledků vyplývá, že respondenty pracující na Moravě by mohly mít více možností pro samostatné vedení fyziologického porodu (Obrázek 7).

Otázka č. 9: Jak často provádíte případnou epiziotomii?

a) nikdy epiziotomii neprovádím a to z následujících důvodů

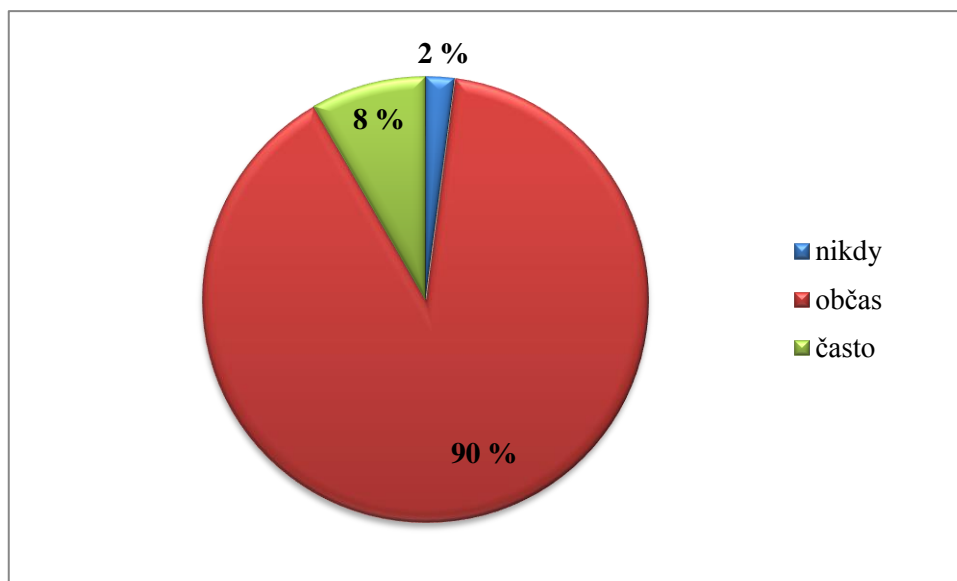
- nevedu spontánní fyziologické porody
- strach
- jsem proti nástřihu hráze
- porod plodu vedu v alternativních polohách, kdy epiziotomie není možná
- z jiných důvodů

b) epiziotomii provádím občas a to z následujících důvodů

- spontánní porody vedu jen v naléhavých případech
- epiziotomii provádím pouze občas, protože ji nepovažuji za nutnou u každého porodu
- z jiných důvodů

c) epiziotomii provádím často

Respondentky měly možnost vybrat více důvodů u odpovědi, nebo také mohly uvést i jiné důvody, které nebyly nabídnuty.

Obrázek 8 Grafické znázornění frekvence provedení epiziotomie

Touto otázkou jsme chtěly zjistit, jestli porodní asistentky v případě nezbytnosti provádějí epiziotomii, případně jak často ji porodní asistentky provádějí. Nejčastější odpovědí bylo, že případnou epiziotomii provádí respondentky občas. Tuto odpověď vybralo 43 (90 %) respondentek. Nejčastější odůvodnění, které respondentky uváděly, bylo že epiziotomii

nepovažují za nutnou u každého porodu. Tento důvod uvedlo 36 respondentek (84 % z respondentek, které vybraly možnost občas). Dalším důvodem pro pouze občasný nástřih hráze byl ten, že respondentky samostatně vedou fyziologické porody též pouze občas. Tento důvod uvedlo 7 respondentek (16 % z respondentek, které vybraly možnost občas). Respondentky, které vybraly možnost, že epiziotomii provádí často, byly 4 (8 %). Všechny tyto respondentky také uvedly, že fyziologické porody vedou pravidelně. Respondentky, které epiziotomii nikdy neprovádí, byly pouze 2 (2 %). Tyto respondentky také uvedly, že nevedou samostatně fyziologické porody, tudíž nemohou ani provádět případný nástřih hráze (Obrázek 8).

Otázka č. 10: Jak často provádíte ošetření porodního poranění u rodičky?

a) nikdy porodní poranění neošetřuji a to z následujících důvodů

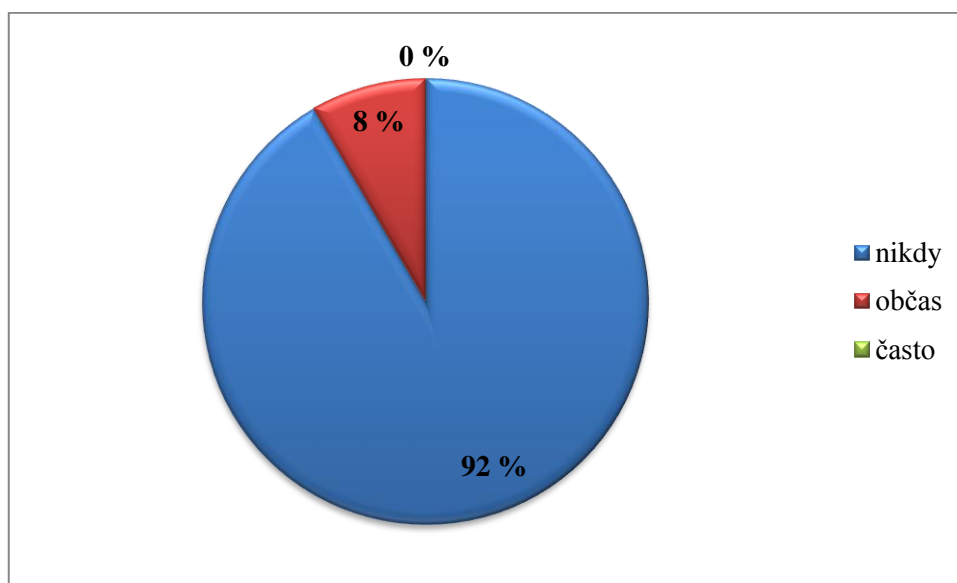
- samostatně nevedu fyziologické porody
- samostatně fyziologické porody vedu, ale ošetření provádí lékař
- neumím ošetřit porodní poranění
- strach
- z jiných důvodů

b) ošetření provádím občas a to z následujících důvodů

- spontánní porody vedu pouze v akutních případech při nepřítomnosti lékaře
- z jiných důvodů

c) ošetření provádím často

Respondentky měly možnost vybrat více důvodů u odpovědi, nebo také mohly uvést i jiné důvody, které nebyly nabídnuty.

Obrázek 9 Grafické znázornění frekvence ošetření porodního poranění

Prostřednictvím této otázky jsme chtěly zjistit, zda dotázané porodní asistentky ošetřují porodní poranění, či z jakých důvodů výkon neprovádí. Předpokládalo se, že porodní poranění nebude ošetřovat velký počet porodních asistentek, a proto nás především zajímaly důvody, proč jej porodní asistentky neprovádí. Ani jedna porodní asistentka neuvedla, že porodní poranění ošetřuje pravidelně (0 %). Domnívaly jsme se, že alespoň malá část respondentek, které pravidelně vedou fyziologický porod, odpoví, že poranění ošetřují pravidelně. Možnost občas označily 4 (8 %) porodní asistentky. Tyto porodní asistentky ale nevedou fyziologické

porody pravidelně. V dotazníku uvedly, že vedou fyziologický porod pouze v akutních případech, když není přítomen lékař. Všechny tyto respondenty pracují v porodnicích, které jsou v Čechách. Je to ale příliš malý počet respondentek na to, abychom mohly tvrdit, že v Čechách porodní asistentky ošetřují porodní poranění více a na Moravě méně, či vůbec.

Nejčastější odpověď byla, že respondenty porodní poranění neošetřují vůbec. Takto odpovědělo 44 (92 %) respondentek. Nejčastější důvod byl ten, že sice porodní asistentka porod odvede, ale následně ošetření poranění provede lékař. Tento důvod uvedlo 40 porodních asistentek (91 % z respondentek, které vybraly možnost nikdy). Druhým nejčastějším důvodem byl ten, že respondenty porodní poranění ošetřit neumí. Tento důvod uvedlo 7 (16 % z respondentek, které vybraly možnost nikdy) respondentek. Dále jedna respondentka (2 % z respondentek, které vybraly možnost nikdy) uvedla, že porodní poranění sama neošetřuje, protože pro to nemá dostatek zkušeností. Posledním uvedeným důvodem byl strach. Ten uvedla také pouze jedna respondentka (2 % z respondentek, které vybraly možnost nikdy) (Obrázek 9).

Otázka č. 11: Jak často provádíte dirupci vaku blan?

a) neprovádím jej a to z následujících důvodů (můžete zakroužkovat více odpovědí):

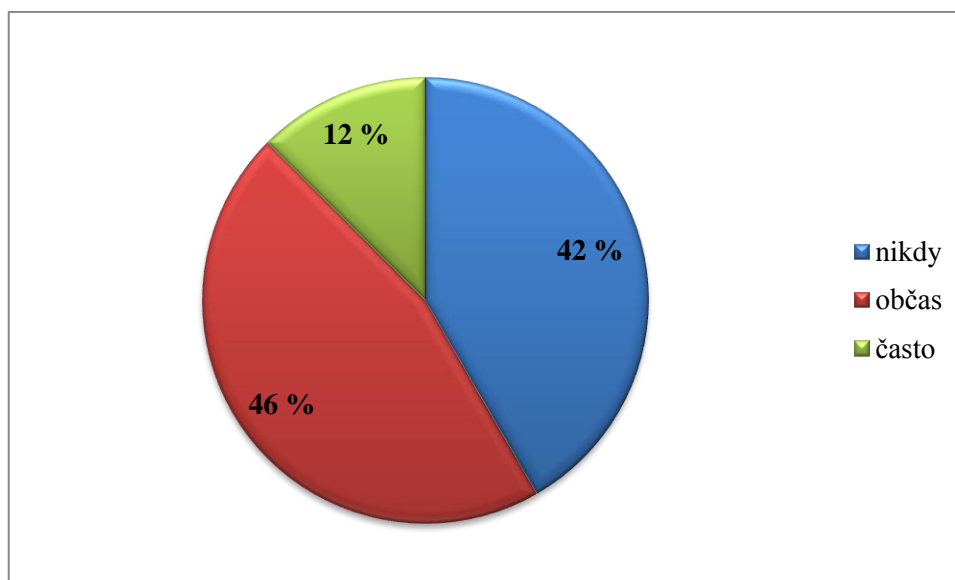
- neumožnění provedení výkonu na daném pracovišti – provádí lékař
- strach
- z jiných důvodů

b) provádím jej občas a to z následujících důvodů

- provádím jej pouze v akutních případech při nepřítomnosti lékaře
- z jiných důvodů

c) provádím jej často

Respondentky měly možnost vybrat více důvodů u odpovědi, nebo také mohly uvést i jiné důvody, které nebyly nabídnuty.

Obrázek 10 Grafické znázornění frekvence provádění dirupce vaku blan

Prostřednictvím této otázky jsme chtěly zjistit, zda respondentky provádějí dirupci vaku blan. Bohužel 20 (42 %) respondentek uvedlo, že dirupci vaku blan nikdy neprovádí. Všechny tyto respondentky uvedly, že výkon provádí na jejich pracovišti lékař. Nejméně dirupci vaku blan provádí respondentky z fakultní nemocnice na Moravě a v krajské nemocnici v Čechách. Dirupci ve fakultní nemocnici neprovádí 9 respondentek (45 % z respondentek, které zaškrtny odpověď nikdy). V krajské nemocnici v Čechách dirupci neprovádí 8 (40 %) respondentek. Občasné provádění dirupce uvedlo 22 (46 %) respondentek. Důvody pro tuto odpověď byly ty, že dirupci provádí pouze v akutních případech, když není přítomen lékař. Tento důvod uvedlo 16 respondentek (67 % z respondentek, které zaškrtny možnost občas). Druhý důvod,

který respondentky uváděly, byl ten, že dirupci provádí pouze po domluvě s lékařem. Tento důvod uvedlo 8 (33 %) respondentek. Všechny těchto 8 respondentek pracuje v okresní nemocnici na Moravě. Můžeme předpokládat, že o tento výkon mají respondentky zájem, ale v poslední otázce, kde se ptáme, zda mají zájem o rozšíření kompetencí na jejich pracovišti, tuto možnost neuvádějí a nepožadují, aby dirupce vaku blan byla standardním výkonem, který by mohly vykonávat na svém pracovišti. Lze se domnívat, že občasné provedení dirupce vaku blan je pro ně dostačující. Často dirupci vaku blan provádí 6 (12 %) respondentek. Z čehož 3 respondentky (50 % z respondentek, které zaškrtnuly možnost často) pracují v okresní nemocnici v Čechách, 2 respondentky (33 % z respondentek, které zaškrtnuly možnost často) pracují v okresní nemocnici na Moravě a jedna respondentka (17 % z respondentek, které zaškrtnuly možnost často) pracuje ve fakultní nemocnici na Moravě. Je to poměrně malá část respondentek, která vybrala odpověď „často“ na tuto otázku, a není možné dle těchto výsledků tvrdit, že v okresních nemocnicích provádějí dirupce vaku blan častěji (Obrázek 10).

Otázka č. 12: Jak často provádíte u rodičky vnitřní vyšetření?

- a) nikdy jej neprovádím a to z následujících důvodů
- neumožnění provedení výkonu na daném pracovišti – provádí lékař
 - strach
 - z jiných důvodů
- b) provádím jej občas a to z následujících důvodů
- provádím jej pouze v akutních případech při nepřítomnosti lékaře
 - z jiných důvodů
- c) provádím jej často

Respondentky měly možnost vybrat více důvodů u odpovědi, nebo také mohly uvést i jiné důvody, které nebyly nabídnuty.

Tabulka 2 Znárodnění četnosti vnitřního vyšetření u rodiček prováděné porodními asistentkami

Odpověď	n_i	f_i (%)
často	48	100
občas	0	0
nikdy	0	0
Σ	48	100

Z této tabulky jednoznačně vyplývá, že všechny dotázané porodní asistentky tento výkon vykonávají často. V tomto směru své kompetence respondentky využívají pravidelně, a je zřejmé, že jednotlivé výkony během všech dob porodních neprovádí pouze lékař (Tabulka 2).

Otázka č. 13: Jak často provádíte první ošetření novorozence?

a) neprovádím jej a to z následujících důvodů

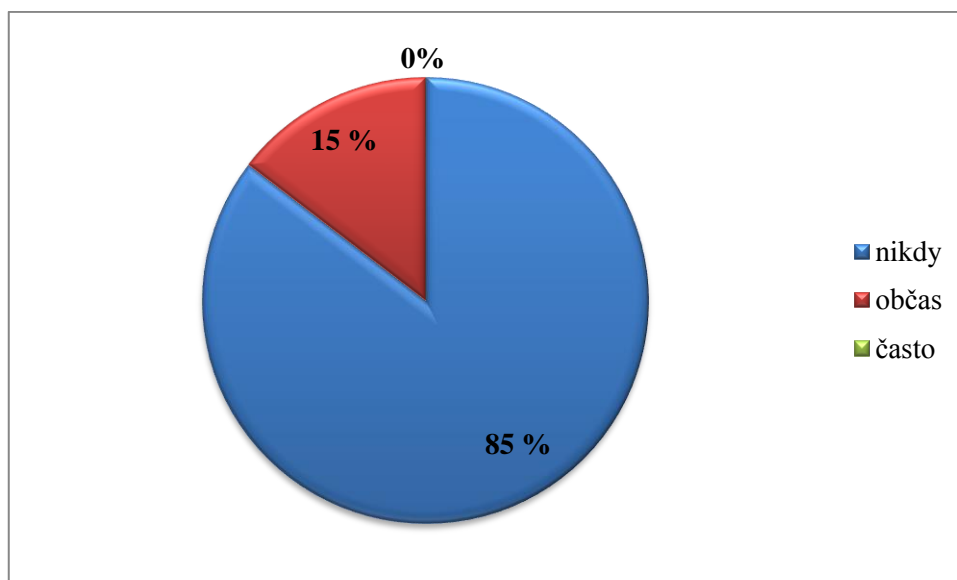
- první ošetření provádí novorozenecká sestra
- strach
- z jiných důvodů

b) provádím jej občas a to z následujících důvodů

- pouze v akutních případech, když není přítomna novorozenecká sestra
- z jiných důvodů

c) provádím jej vždy

Respondentky měly možnost vybrat více důvodů u odpovědi, nebo také mohly uvést i jiné důvody, které nebyly nabídnuty.

Obrázek 11 Grafické znázornění frekvence prvního ošetření novorozence

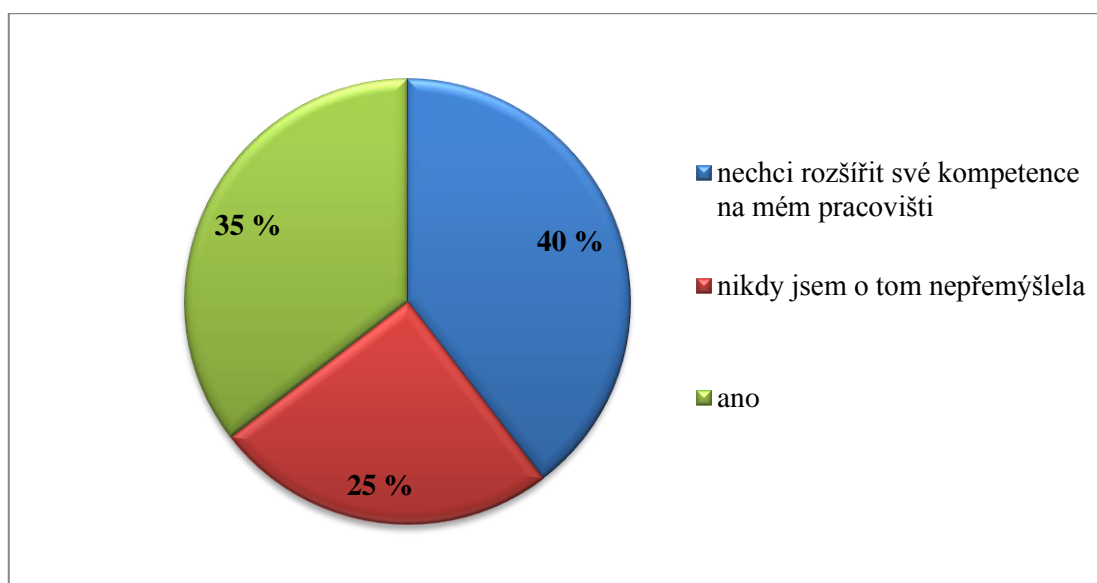
Prostřednictvím této otázky jsme chtěly zjistit, jaké jsou zvyklosti týkající se prvního ošetření novorozenců v různých nemocnicích. Z grafu vyplývá, že 41 (85 %) respondentek první ošetření u novorozence neprovádí a provádí jej nelékařský zdravotnický pracovník z novorozeneckého oddělení. Pouze 7 respondentek (15%) uvedlo, že první ošetření provádí pouze v akutních případech, když u porodu není přítomný nelékařský zdravotnický pracovník z novorozeneckého oddělení. Tuto možnost uvedlo 5 porodních asistentek z okresní nemocnice v Čechách (71 % z respondentek, které zaškrtnly možnost občas). Dále tuto možnost zaškrtnla pouze 1 respondentka z fakultní nemocnice na Moravě (14 %

z respondentek, které zaškrty možnost občas) a 1 respondentka z krajské nemocnice v Čechách (14 % z respondentek, které zaškrty možnost občas) (Obrázek 11).

Otázka č. 14: Přála byste si, aby na Vašem pracovišti došlo k rozšíření Vašich kompetencí?

- a) ano
 - uveďte prosím o jaké kompetence
- b) nechci rozšířit své kompetence na pracovišti
- c) nikdy jsem o tom nepřemýšlela

Respondentky měly možnost uvést vlastní přání týkající se rozšíření kompetencí na jejich pracovišti.

Obrázek 12 Grafické znázornění názoru respondentek na rozšíření kompetencí na jejich pracovišti

Zajímalo nás, zda jsou porodní asistentky spokojené s výkony, které jim umožňuje provádět jejich pracoviště, či zda by si přály rozšíření seznamu výkonů, které mohou na daném pracovišti vykonávat dle vyhlášky č. 55/2011 Sb. Respondentky nejčastěji odpovídaly, že si nepřejí rozšířit své kompetence. Takto odpovědělo 19 respondentek (40 %). Nejvíce porodních asistentek, které vybraly tuto možnost, bylo z fakultní nemocnice na Moravě. Těchto porodních asistentek bylo celkem 10 (53 % z respondentek, které zaškrtnuly, že nechtějí rozšířit své kompetence). Respondentky z fakultní nemocnice na Moravě nejčastěji v dotazníku uváděly, že jednotlivé výkony, na které byly dotazovány, vykonávají, a proto pravděpodobně nepožadují rozšíření svých kompetencí. Jejich kompetence, které mohou vykonávat, jsou pro ně pravděpodobně dostatečné.

Respondentek, které nikdy nepřemýšlely o tom, zda chtějí rozšířit své kompetence, bylo 12 (25 %). Nejvíce jich bylo z okresní nemocnice v Čechách, a to celkem 6 (50 % z respondentek, které uvedly, že nikdy nepřemýšlely o rozšíření svých kompetencí).

Poměrně malý počet respondentek by mělo zájem o rozšíření kompetencí na svém pracovišti. Tuto možnost v dotazníku vybralo celkem 17 (35 %) respondentek. Respondentky měly prostor pro vyjádření svých požadavků. Nejčastějším přáním bylo samostatné vedení fyziologického porodu. Takto se vyjádřilo 13 respondentek (76 % z respondentek, které zaškrtnuly, že požadují rozšíření svých kompetencí). Vést samostatně fyziologický porod požaduje 8 respondentek z okresní nemocnice na Moravě (62 % z respondentek, které uvedly, že chtějí vést samostatně fyziologický porod) a 5 respondentek z krajské nemocnice v Čechách (38 % z respondentek, které uvedly, že chtějí vést samostatně fyziologický porod). Druhým nejčastějším požadavkem bylo samostatné provedení dirupce vaku blan. Tento výkon uvedly 3 respondentky (18 % z respondentek, které zaškrtnuly, že požadují rozšíření svých kompetencí). Další 2 respondentky si přejí, aby na svém pracovišti mohly provádět ošetření porodního poranění (12 % z respondentek, které zaškrtnuly, že požadují rozšíření svých kompetencí). Jednou se vyskytlo přání využívat alternativní metody při vedení fyziologického porodu (6 % z respondentek, které zaškrtnuly, že požadují rozšíření svých kompetencí) a vedení prenatální poradny (6 % z respondentek, které zaškrtnuly, že požadují rozšíření svých kompetencí). Respondentky si nejvíce přejí, aby jim na jejich pracovišti bylo umožněno vést samostatně fyziologický porod.

Následně bylo porovnáváno, zda na odpovědi respondentek na tuto otázku nemá vliv například délka praxe či věk. Po porovnání výsledků se lze domnívat, že žádná výrazná souvislost mezi těmito faktory a odpověďmi není. U všech odpovědí jsou zastoupeny respondentky jak nižšího, tak i vyššího věku a také respondentky s kratší i delší dobou své praxe (Obrázek 12).

7 DISKUZE

V této části bakalářské práce je věnován prostor interpretaci výsledků z dotazníkového šetření, které jsou porovnávány s výzkumnými otázkami, které byly předem stanoveny.

Výzkumná otázka č. 1: V jakém rozsahu znají porodní asistentky své kompetence?

K zjištění odpovědi na tuto výzkumnou otázku byly do dotazníku zařazeny 2 otázky. A to otázka č. 6 a č. 7. Otázka č. 6 byla zaměřena na znalost legislativy týkající se výkonu povolání porodních asistentek. Na tuto otázku odpovědělo 27 respondentek správně (56 %). Otázka č. 7 byla zaměřena na znalost kompetencí porodních asistentek. V této otázce respondentky měly označit více správných odpovědí. Správnou kombinaci odpovědí vybraly pouze 2 respondentky (4 %). Když zhodnotíme správnost ostatních odpovědí, tak dvě možnosti (d) porodní asistentka může vést fyziologický porod, včetně případného nástřihu hráze a f) porodní asistentka může běžně vést porod plodu v poloze koncem pánevním) zaškrtnulo všech 48 (100 %) respondentek správně. Ostatní možnosti vždy označila přibližně polovina respondentek za správné. Je nutné podotknout, že respondentky, které vybraly správnou kombinaci odpovědí na otázku týkající se kompetencí porodních asistentek, odpověděly špatně na otázku týkající se legislativy.

Z dotazníkového šetření vyplynulo, že přibližně polovina respondentek zná legislativu, ale následně respondentky neznají všechny své kompetence. Porodní asistentky většinou znají pouze kompetence, které běžně využívají.

Výzkumná otázka č. 2: Do jaké míry porodní asistentky pracující na porodních sálech využívají své kompetence?

K zjištění odpovědi na tuto otázku bylo v dotazníku vyčleněno 6 otázek. A to otázky č. 8 až 13. Respondentky v odpovědích na tyto otázky uváděly, jak často daný výkon provádí. Fyziologický porod vede pravidelně 14 (29 %) respondentek. Pouze občas fyziologický porod vede 32 (67 %) respondentek. Epiziotomii pravidelně provádí 4 respondentky (8 %). Občas epiziotomii provádí 43 respondentek (90 %). Ošetření porodního poranění provádí pouze občas 4 respondentky (8 %). Dirupci vaku blan provádí pravidelně 6 respondentek (13 %)

a pouze občas ji provádí 22 respondentek (46 %). Vnitřní vyšetření pravidelně provádí všech 48 respondentek (100%). První ošetření novorozence provádí pouze občas 7 respondentek (15 %). Výsledky u otázky týkající se epiziotomie nemají na celkovou odpověď na tuto výzkumnou otázku velký vliv, protože dotazované respondenty se spíše snaží vést fyziologický porod bez nástřihu hráze. Odpovědi týkající se prvního ošetření novorozence též nemají velký vliv. Otázka byla v dotazníku spíše pro zajímavost, jestli jsou zvyklosti v různých porodnicích podobné, či jiné.

Dle výsledků dotazníkového šetření respondenty svých kompetencí převážně využívají. Využívají své kompetence ale spíše nepravidelně a ne v plném rozsahu.

V rámci všech otázek týkajících se využívání kompetencí porodních asistentek jsme se také ptaly, případně z jakých důvodů dané výkony neprovádějí.

Nejčastějším důvodem proč respondenty dané výkony neprovádí, byl ten, že výkon provádí lékař. Například 27 respondentek (56 %) uvedlo, že fyziologický porod vede, pouze když není přítomen lékař. To znamená, že za běžných okolností je porod veden lékařem.

Porodní poranění neošetřuje 40 respondentek (83 %) z důvodu, že jej ošetřuje lékař. Dalším důvodem, proč respondenty neošetřují porodní poranění, je ten, že například neumí porodní poranění ošetřit. Tento důvod uvedlo 7 respondentek (15%). Dále jedna respondentka (2 %) jako důvod uvedla strach a další respondentka (2 %) uvedla jako důvod nedostatek zkušeností pro ošetření porodního poranění.

Dirupci vaku blan respondenty neprovádí z důvodu, že ji vykonává také lékař. Tento důvod uvedlo 20 respondentek (42 %). Další respondenty uvedly, že dirupci provádí, pouze když lékař není přítomen a dirupce je nutná. Takto odpovědělo 16 respondentek (33 %). Běžně ale dirupci neprovádí a provádí ji opět lékař.

Nejčastějším důvodem pro nevyužívání kompetencí porodními asistentkami na porodních sálech je ten, že výkony provádí především lékař.

Výzkumná otázka č. 3: Do jaké míry má vliv typ nemocnice, či oblast (Čechy/Morava), kde porodní asistentky pracují, na využívání jejich kompetencí na porodních sálech?

Odpovědi na tuto výzkumnou otázku byly získány z odpovědí na otázky č. 8, 10, 11 a 13, kde jsme se ptaly respondentek, jak často jednotlivé kompetence využívají. Následně, když byla uvedena odpověď „často“ či „pravidelně“, bylo z odpovědí na otázky č. 3 a 4 zjišťováno, kde respondentka pracuje. Využívání kompetencí v jednotlivých typech nemocnic a oblastech bylo vyjádřeno v procentech. Nejvíce kompetence využívají respondentky ve fakultní nemocnici na Moravě. Tam na porodních sálech využívají své kompetence z 67 %. Důvodem může být více porodů než v ostatních typech nemocnic a tudíž více prostoru pro využívání kompetencí na porodních sálech. Následně nejvíce kompetence využívají respondentky v nemocnicích okresních. Zde respondentky využívají své kompetence ze 41 %. Nejméně respondentky využívají kompetence v nemocnici krajské. Respondentky je zde na porodních sálech využívají z 33 %.

Také bylo porovnáváno celkové využívání kompetencí. Ať už kompetencí, které jsou respondentkami využívány často či občas. Nejvíce kompetencí celkem je využíváno na porodních sálech v okresních nemocnicích. Vliv na tento výsledek může mít například méně porodů a díky tomu může nastat více času a prostoru pro využívání kompetencí. Vliv na tento výsledek může mít také méně sloužících lékařů na porodních sálech a následné provádění výkonů porodními asistentkami.

Nejvíce jsou využívány kompetence na Moravě. Respondentky zde využívají své kompetence na porodních sálech v průměru z 53 %. Je nutné podotknout, že výsledky platí pouze pro tento výzkumný vzorek. Vzhledem k počtu respondentů tyto výsledky nelze zevšeobecňovat a nemůžeme tvrdit, že fakta, která byla zjištěna, platí pro celou ČR.

Odpověď na tuto výzkumnou otázku tedy zní, že se lze domnívat, že typ nemocnice a oblast má pravděpodobně vliv na využívání kompetencí porodních asistentek na porodních sálech.

8 ZÁVĚR

V teoretické části této práce je vypracován přehled legislativy týkající se kompetencí porodních asistentek a legislativy, která se vztahuje k výkonu profese porodní asistentky. Také je v teoretické části věnována kapitola historii porodní asistence. Je zde uveden postupný vývoj profese porodní asistentky a v závěru je popsán vývoj vzdělávání porodních asistentek v Pardubicích.

Výzkumná část se zabývá kompetencemi porodních asistentek. Cílem této práce bylo zjistit, zda porodní asistentky znají své kompetence a zda je využívají. Dalším cílem bylo porovnat, zda na využívání kompetencí porodních asistentek má vliv typ nemocnice, kde pracují, či oblast, kde pracují (Čechy/Morava).

Na základě výzkumu můžeme tvrdit, že respondentky neznají v plném rozsahu své konkrétní kompetence, ale znají pouze legislativu, která jejich kompetence vymezuje. Respondentky své kompetence využívají, ale bohužel ne v plném rozsahu a nepravidelně. Například fyziologický porod respondentky vedou většinou pouze v případech, když není přítomen lékař. Nejčastější důvod, kvůli kterému nevyužívají respondentky své kompetence je ten, že výkony provádí lékaři.

Lze se domnívat, že typ nemocnice a oblast, kde se nemocnice nachází, má vliv na využívání kompetencí porodních asistentek. Nejvíce jsou kompetence využívány v nemocnici fakultní a v nemocnicích okresních. Když vezmeme v potaz oblast, kde se nemocnice nachází, nejvíce respondentky využívají své kompetence na Moravě.

Respondentky měly možnost uvést, jaké kompetence by si přály využívat na svém pracovišti. Mnoho respondentek si nepřeje rozšíření kompetencí na svém pracovišti a lze se domnívat, že situace na jejich pracovišti jim vyhovuje. Myslely jsme si, že respondentky projeví daleko větší zájem o své kompetence. Doufáme, že se tato situace v budoucnu změní a porodní asistentky budou více usilovat o využívání svých kompetencí. Doufáme, že vedení fyziologického porodu a další výkony budou plně v režii porodních asistentek.

V závěru je nutné podotknout, že výsledky platí pouze pro tento výzkumný vzorek. Vzhledem k počtu respondentů tyto výsledky nejdou zevšeobecňovat a nemůžeme tvrdit, že fakta, která byla zjištěna, platí v celé ČR.

9 POUŽITÁ LITERATURA

1. ABZ slovník cizích slov. *Kompetence*. [online]. [cit. 2014-3-28]. Dostupné z: http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/hledat?typ_hledani=prefix&cizi_slovo=kompetence.
2. BERÁNKOVÁ, S., A. HERMANOVÁ a E. VACHKOVÁ. Historie a vzdělávání porodních asistentek v Pardubicích (1930 - 2003). *Sestra*. 2004, roč. 14, č. 9, s. 56-57. ISSN 1210-0404.
3. ČESKO. Vyhláška MZČR č. 423/2004 Sb. ze dne 30. června 2004, kterou se stanoví kreditní systém pro vydání osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez přímého vedení nebo odborného dohledu zdravotnických pracovníků. [cit. 2014-03-15]. Dostupné také z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&nr=423~2F2004&rpp=15#seznam>.
4. ČESKO. Vyhláška MZČR č. 424/2004 Sb. ze dne 30. června 2004, kterou se stanoví činnosti zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků. [cit. 2014-03-12]. Dostupné také z: <http://www.helcom.cz/download/integrace/037zdrav.pdf>.
5. ČESKO. Vyhláška MZČR č. 4/2010 Sb. ze dne 17. prosince 2010, kterou se mění vyhláška č. 423/2004 Sb., kterou se stanoví kreditní systém pro vydání osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez přímého vedení nebo odborného dohledu zdravotnických pracovníků, ve znění vyhlášky č. 321/2008 Sb. [cit. 2014-03-15]. Dostupné také z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&fulltext=&nr=4~2F2010&part=&name=&rpp=15#seznam>.
6. ČESKO. Vyhláška MZČR č. 55/2011 Sb. ze dne 1. března 2011 o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků. [cit. 2013-03-04]. Dostupné také z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&fulltext=&nr=55~2F2011&part=&name=&rpp=15#seznam>.
7. ČESKO. Zákon č. 96/2004 Sb. ze dne 4. února 2004 o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních). [cit. 2013-03-08]. Dostupné také z:

- <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&fulltext=&nr=96~2F2004&part=&name=&rpp=15#seznam>.
8. ČESKO. Zákon č. 105/2011 Sb. ze dne 25. března 2011, kterým se mění zákon č. 96/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů. [cit. 2013-03-09] Dostupné také z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&fulltext=&nr=105~2F2011&part=&name=&rpp=15#seznam>.
 9. ČESKO. Zákon č. 375/2011 Sb. ze dne 6. listopadu 2011, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o zdravotních službách, zákona o specifických zdravotních službách a zákona o zdravotnické záchranné službě. [cit. 2014-03-30]. Dostupné také z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&fulltext=&nr=375~2F2011&part=&name=&rpp=15#seznam>.
 10. DOLEŽAL, A. *Od babičtví k porodnictví*. Praha: Univerzita Karlova, Karolinum, 2001. ISBN: 80-246-0277-6.
 11. ERBENOVÁ, V. a V. HOMOLKOVÁ. Historie výuky porodních asistentek od roku 1930 – dosud v Pardubickém kraji. In: *Historie ošetrovatelství v kontextu historie medicíny a porodní asistence*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2011. s. 87-90. ISBN 978-80-7454-121-6.
 12. MASTILIAKOVÁ, D. *Úvod do ošetrovatelství systémový přístup. 1. díl*. Praha: Karolinum, 2003. ISBN: 80-246-0429-9.
 13. MZČR. *Strategické dokumenty pro všeobecné sestry a porodní asistentky*. Praha: Ministerstvo zdravotnictví ČR, 2000. ISBN: 80-85047-20-9.
 14. MZČR, NCO NZO. Registrace nelékařských zdravotnických pracovníků po nabytí účinnosti „malé novely“. Brno, 2011. [cit. 2014-03-15]. Dostupné také z: http://www.mzcr.cz/Odbornik/dokumenty/jak-ziskat-osvedceni-k-vykonu-zdravotnickeho-povolani-bez-odborneho-dohledu_1710_929_3.html.
 15. PLEVOVÁ, I. *Ošetrovatelství I*. Praha: Grada, 2011. ISBN: 978-80-247-3557-3.
 16. ROZTOČIL, A., a kol. *Porodnictví*. Brno: Institut pro další vzdělávání pracovníků ve zdravotnictví, 2001. ISBN: 80-7013-339-2.

17. ŠTROMEROVÁ, Z., a kol. *Porodní asistentkou krok za krokem: praktický rádce pro porodní asistentky (a zvědavé rodiče)*. Praha: Argo, 2010. ISBN: 978-80-257-0324-3.
18. VRÁNOVÁ, V. *Historie babictví a současnost porodní asistence*. Olomouc: UP Olomouc, 2007. ISBN: 978-80-244-1764-6.

10 PŘÍLOHY

Příloha A - *Vzor formuláře písemné žádosti pro vydání osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu.*

Příloha B - *Přehled počtu kreditů za jednotlivé formy celoživotního vzdělávání*

Příloha C - *Vzor dotazníku*

Příloha A - Vzor formuláře písemné žádosti pro vydání osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu.

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

ŽÁDOST O VYDÁNÍ OSVĚDČENÍ K VÝKONU ZDRAVOTNICKÉHO POVOLÁNÍ BEZ ODBORNÉHO DOHLEDU

Místo pro nalepení
kolku
100 Kč

ČÍSLO REGISTRACE

Zde nevyplňujte, prosím

Příjmení, jméno, titul:

dřívější příjmení*:

Datum narození (den, měsíc, rok):

Místo narození:

Rodné číslo:

Adresa trvalého bydliště: ulice a popisné číslo

město (obec)

PSČ

Telefon/mobil

E-mail kontakt

Adresa pro doručování písemností: (pokud se liší od adresy bydliště)

ulice a popisné číslo

město (obec)

PSČ

Adresa zaměstnavatele: název

ulice a popisné číslo

město (obec)

IČO

E-mail kontakt

PSČ

Telefon

Pracovní zařazení:

*Uveďte rodné příjmení, popř. všechna Vaše další dřívější příjmení

Ministerstvo zdravotnictví České republiky
Odbor ONP, Uznávací jednotka Brno, Vinařská 6, 603 00 Brno
tel.: +420 543 559 555 nebo 553, e-mail: odboronp@mzcr.cz, www.mzcr.cz

Zaškrtněte povolání, pro které žádáte vydat osvědčení k výkonu bez odborného dohledu pokyny k vyplnění viz. bod 1)

☐ všeobecná sestra (§ 5)	☐ farmaceutický asistent (§ 19)
☐ porodní asistentka (§ 6)	☐ biomedicínský technik (§ 20)
☐ ergoterapeut (§ 7)	☐ biotechnický asistent (§ 20a)
☐ radiologický asistent (§ 8)	☐ radiologický technik (§ 21)
☐ zdravotní laborant (§ 9)	☐ adiktolog (§ 21 a)
☐ zdravotně-sociální pracovník (§ 10)	☐ klinický psycholog (§ 22)
☐ optometrista (§ 11)	☐ klinický logoped (§ 23)
☐ ortoptista (§ 12)	☐ zrakový terapeut (§ 23 a)
☐ asistent ochrany a podpory veřejného zdraví (§ 13)	☐ fyzioterapeut (§ 24)
☐ ortotik-protetik (§ 14)	☐ radiologický fyzik (§ 25)
☐ nutriční terapeut (§ 15)	☐ odborný pracovník v laboratorních metodách a v přípravě léčivých přípravků (§ 26)
☐ zubní technik (§ 16)	☐ biomedicínský inženýr (§ 27)
☐ dentální hygienistka (§ 17)	☐ odborný pracovník v ochraně a podpoře veřejného zdraví (§28)
☐ zdravotnický záchranář (§ 18)	

Nejvyšší dosažené vzdělání

- středoškolské vyšší odborné
 vysokoškolské Bc. Mgr. Ing. PhDr. Ph.D. Jiné:

v roce:

ve státě:

1. Kvalifikaci jsem získal/a pokyny k vyplnění viz. bod 2) (zaškrtněte)

- na střední zdravotnické škole na vyšší zdravotnické škole
 na vysoké škole v akreditovaném kvalifikačním kurzu

v oboru:

v roce:

ve státě:

v instituci (název školy, vzdělávacího zařízení apod.):

Specializační studium pokyny k vyplnění viz. bod 3): (zaškrtněte, event. doplňte název oboru)

- ANO → v oboru
 NE

Přílohy – zaškrtněte přílohy, které k žádosti dokládáte:

- úředně ověřená kopie vysvědčení o maturitní zkoušce
- úředně ověřená kopie diplomu absolventa VOŠ a prostá kopie vysvědčení o absolutoriu
- úředně ověřená kopie diplomu o absolvování VŠ a prostá kopie dodatku k diplomu
- úředně ověřená kopie dokladu o absolvování specializačního vzdělávání – osvědčení, vysvědčení nebo diplomu o atestační zkoušce
- úředně ověřená kopie osvědčení o absolvování akreditovaného kvalifikačního kurzu
- jiné:

POTVRZENÍ O VÝKONU ZDRAVOTNICKÉHO POVOLÁNÍ
Z OBDOBÍ POSLEDNÍCH 10 LET, PŘÍPADNĚ Z DŘÍVĚJŠÍHO
OBDOBÍ PRO ÚČELY PROKÁZÁNÍ 3 LET VÝKONU POVOLÁNÍ
U ABSOLVENTŮ SZS pokyny k vyplnění viz. bod 4)

Potvrzujeme, že pan/paní

narozen/a

pracuje v naší organizaci od:

do:

jako:

v úvazku:

Výpis pracovní neschopnosti

Výpis mateřské dovolené: (1. dítě).....

(2. dítě).....

další děti:.....

.....
Datum a podpis odpovědného zaměstnance zaměstnavatele

.....
Razítko zaměstnavatele

.....
Jméno a příjmení (čitelně) odpovědného zaměstnance zaměstnavatele včetně telefonního čísla

Přílohy v případě více zaměstnavatelů – zaškrtněte přílohy, které k žádosti dokládáte:

- originál potvrzení od každého zaměstnavatele samostatně
- úředně ověřená kopie dokladu o ukončení pracovního poměru
- originál potvrzení od posledního zaměstnavatele

Poučení:

V souladu s ustanovením § 38 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, mají účastníci a jejich zástupci právo nahlížet do spisu. S právem nahlížet do spisu je spojeno právo činit si výpisy a právo na to, aby správní orgán pořídil kopie spisu nebo jeho části. Právo nahlédnout do spisu a další práva s tím spojená se uplatňují vůči tomu správnímu orgánu, který se spisem aktuálně disponuje. Veškeré údaje jsou zpracovány pro účely Registru zdravotnických pracovníků způsobilých k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu a hostujících osob podle § 72 zákona č. 96/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností související s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Registr“). Při nakládání s osobními údaji podle § 72 odst. 4 zákona č. 96/2004 Sb. v Registru plní úkoly správce a zpracovatele Registru Ministerstvo zdravotnictví České republiky, popř. pověřená organizace. Registr je veřejně přístupný, s výjimkou údajů o rodném čísle a trvalém pobytu (§ 72 odst. 4 zákona č. 96/2004 Sb.). Na vedení Registru a zpracování osobních údajů z Registru se vztahuje zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně osobních údajů“).

Prohlášení

Tímto výslovně prohlašuji a stvrzuji svým podpisem, že souhlasím, aby mé osobní údaje Ministerstvo zdravotnictví České republiky případně pověřená organizace podle § 72 odst. 1 zákona č. 96/2004 Sb. (dále jen „správce Registru“) shromažďovalo, zpracovávalo a uchovávalo moje osobní údaje v rozsahu a pro účely této žádosti a pro naplnění účelu Registru zdravotnických pracovníků způsobilých k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu a hostujících osob podle § 72 zákona č. 96/2004 Sb. a jakož i s tím, že mé osobní údaje mohou být poskytnuty třetím osobám, a to v souladu s příslušnými ustanoveními zákona o ochraně osobních údajů. Tento souhlas poskytuji na dobu neurčitou. Dále výslovně prohlašuji a stvrzuji svým podpisem, že všechny údaje, které uvádím v této žádosti, jsou správné, úplné a zakládají se na pravdě, že jsem si vědom/a právních následků uvedení nesprávných, neúplných nebo nepravdivých údajů a že jsem si vědom/a i povinnosti stanovené v § 72 odst. 6 zákona č. 96/2004 Sb., tj. neprodleně oznámit správci Registru změny údajů uvedených v § 72 odst. 4 zákona č. 96/2004 Sb.

Jméno a příjmení (čitelně):	Podpis:	Datum:	Místo:

Poznámka:

O zapsání do výše citovaného registru zdravotnický pracovník již nežádá, po prodloužení osvědčení bude automaticky do registru zapsán a tedy oprávněn používat označení „Registrovaný/á“.

Příloha B - Přehled počtu kreditů za jednotlivé formy celoživotního vzdělávání

Tabulka 3 Přehled počtu kreditů za jednotlivé formy celoživotního vzdělávání (Vyhláška č. 423/2004 Sb., Vyhláška č. 4/2010 Sb.).

Přehled počtu kreditů za jednotlivé formy celoživotního vzdělávání	
Název vzdělávací akce	Počet kreditů dle vyhlášky č. 4/2010 Sb. (účinnost od 1. 2. 2010)
Studium navazujících vysokoškolských studijních programů, studijního oboru zdravotnického zaměření na VŠ, pomaturitního specializačního studia, speciální přípravy nebo dlouhodobého tematického kurzu	25 kreditů/semestr nebo 6 měsíců studia
Inovační kurz, školící akce, odborný kurz	4 kredity/den - nejvíce 12/akce
E-learningový kurz	2 kredity/min. 15. stran textu, 3 kredity/min. 30 stran textu
Seminář	1 kredit
Odborná stáž	3 kredity/den - nejvíce 15/stáž
Kongres, konference, pracovní den, sjezd, sympozium	4 kredity/den - nejvíce 12/akce
- Přednesení přednášky	10 kreditů/vlastní přednáška, autorství posteru, aktivní účast na soutěžích
- Spoluautor na přednášce	5 kreditů - spoluautorství, nebo přednesení cizí přednášky
- Spoluautor na posteru	4 kredity
Mezinárodní kongres	5 kreditů/den, nejvíce 15/akce 15 kreditů/vlastní přednáška, autorství posteru 10 kreditů/spoluautorství nebo přednesení cizí přednášky 5 kreditů/spoluautorství na posteru
Publikační činnost	autor 15 kreditů/odborný článek spoluautor 10 kreditů/odborný článek publikace v časopise Impact Factor + 100 % publikace v recenzovaném časopise + 30 %
Pedagogická činnost	2 kredity/vyučovací hodiny nebo přednesené sdělení nejvíce 20 kreditů/registrační období
Vědecko-výzkumná činnost	25 kreditů
Vypracování metodiky	20 kreditů

Dotazník k bakalářské práci „Kompetence porodních asistentek a jejich využívání v praxi“

Dobrý den,

jmenuji se Tereza Zapletalová a jsem studentkou Univerzity Pardubice, Fakulty zdravotnických studií, bakalářského studijního oboru Porodní asistentka. Tímto bych Vás chtěla požádat o pravdivé vyplnění mého dotazníku. Tento dotazník je určen pouze pro porodní asistentky pracující na porodních sálech. Dotazník je dobrovolný a anonymní. Všechny Vaše uvedené údaje budou použity pouze pro zpracování výzkumu k mé bakalářské práci.

Děkuji Vám za vyplnění mého dotazníku, Tereza Zapletalová.

1. Kolik Vám je let?

2. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- a) středoškolské odborné vzdělání s maturitou
- b) vyšší odborné vzdělání
- c) vysokoškolské vzdělání bakalářské
- d) vysokoškolské vzdělání magisterské

3. Ve kterém typu nemocnice pracujete?

- a) okresní
- b) krajská
- c) fakultní

4. Ve kterém kraji se nachází nemocnice, kde pracujete?

.....

5. Jak dlouho pracujete na porodním sále?

.....

6. Který zákon či vyhláška upravuje kompetence porodních asistentek?

- a) Zákon č. 96/2004 Sb.
- b) Vyhláška č. 424/2004 Sb.
- c) Vyhláška č. 55/2011 Sb.

7. Co patří mezi kompetence porodních asistentek? (můžete zakroužkovat více odpovědí)

- a) porodní asistentka může diagnostikovat těhotenství, předepisovat, doporučovat nebo provádět vyšetření nutná ke sledování fyziologického těhotenství, v případě zjištěného rizika předává ženu do péče lékaře
- b) porodní asistentka může instrumentovat na operačním sále při porodu
- c) porodní asistentka může sledovat stav plodu v děloze všemi vhodnými klinickými a technickými prostředky, rozpoznávat u matky a plodu příznaky patologií, které vyžadují zásah lékaře, při nepřítomnosti lékaře provádět neodkladná opatření
- d) porodní asistentka může vést fyziologický porod, včetně případného nástřihu hráze
- e) porodní asistentka může ošetřovat porodní poranění u rodičky
- f) porodní asistentka může běžně vést porod plodu v poloze koncem pánevním
- g) porodní asistentka může asistovat při gynekologických výkonech
- h) porodní asistentka může poskytovat bez odborného dohledu a bez indikace resuscitaci novorozenci

8. Jak často vedete samostatně fyziologický porod?

- a) samostatně fyziologické porody nevedu a to z následujících důvodů (můžete zakroužkovat více odpovědí):
 - strach
 - obavy ze zodpovědnosti
 - neumožnění vedení porodu na daném pracovišti – porod veden lékařem
 - z jiných důvodů (prosím uveďte příklad).....
- b) samostatně fyziologické porody vedu jen (můžete zakroužkovat více odpovědí):
 - u akutních případů, není-li přítomen lékař
 - v jiných případech (prosím uveďte v jakých případech).....
- c) samostatně fyziologické porody vedu pravidelně.

9. Jak často provádíte případnou epiziotomii?

a) nikdy epiziotomii neprovádím a to z následujících důvodů (můžete zakroužkovat více odpovědí):

- nevedu spontánní fyziologické porody
- strach
- jsem proti nástřihu hráze
- porod plodu vedu v alternativních polohách, kdy epiziotomie není možná
- z jiných důvodů (prosím uveďte příklad)

.....

b) epiziotomii provádím občas a to z následujících z důvodů (můžete zakroužkovat více odpovědí):

- spontánní porody vedu jen v naléhavých případech
- epiziotomii provádím pouze občas, protože ji nepovažuji za nutnou u každého porodu
- z jiných důvodů (prosím uveďte příklad)

.....

d) epiziotomii provádím často

10. Jak často provádíte ošetření porodního poranění u rodičky?

a) nikdy porodní poranění neošetřuji a to z následujících důvodů (můžete zakroužkovat více odpovědí):

- samostatně nevedu fyziologické porody
- samostatně fyziologické porody vedu, ale ošetření provádí lékař
- neumím ošetřit porodní poranění
- strach
- z jiných důvodů (prosím uveďte příklad)

.....

b) ošetření provádím občas a to z následujících důvodů (můžete zakroužkovat více odpovědí):

- spontánní porody vedu pouze v akutních případech při nepřítomnosti lékaře
- z jiných důvodů (prosím uveďte příklad)

.....

c) ošetření provádím často

11. Jak často provádíte dirupci vaku blan?

a) neprovádím jej a to z následujících důvodů (můžete zakroužkovat více odpovědí):

- neumožnění provedení výkonu na daném pracovišti – provádí lékař
- strach
- z jiných důvodů (prosím uveďte příklad)

.....

b) provádím jej občas a to z následujících důvodů (můžete zakroužkovat více odpovědí):

- provádím jej pouze v akutních případech při nepřítomnosti lékaře
- z jiných důvodů (prosím uveďte příklad)

.....

c) provádím jej často

12. Jak často provádíte u rodičky vnitřní vyšetření?

a) nikdy jej neprovádím a to z následujících důvodů (můžete zakroužkovat více odpovědí):

- neumožnění provedení výkonu na daném pracovišti – provádí lékař
- strach
- z jiných důvodů (prosím uveďte příklad)

.....

b) provádím jej občas a to z následujících důvodů (můžete zakroužkovat více odpovědí):

- provádím jej pouze v akutních případech při nepřítomnosti lékaře
- z jiných důvodů (prosím uveďte příklad)

.....

c) provádím jej často

13. Jak často provádíte první ošetření novorozence?

a) neprovádím jej a to z následujících důvodů (můžete zakroužkovat více odpovědí):

- první ošetření provádí nelékařský zdravotnický pracovník z novorozeneckého oddělení
- strach

- z jiných důvodů (prosím uveďte příklad)

.....

b) provádím jej občas a to z následujících důvodů (můžete zakroužkovat více odpovědí):

- pouze v akutních případech, když není přítomna novorozenecká sestra
- z jiných důvodů (prosím uveďte příklad)

.....

c) provádím jej vždy

14. Přála byste si, aby na Vašem pracovišti došlo k rozšíření Vašich kompetencí?

a) ano

- uveďte prosím o jaké kompetence

.....

.....

b) nechci rozšířit své kompetence na pracovišti

c) nikdy jsem o tom nepřemýšlela